

การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อ
พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท

ของ

อรนงค์ วิทยานิพนธ์

ร-9 ก.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานินธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... กวีทอง ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กวีทอง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ หนูสง)

คณะกรรมการสอบ

..... กวีทอง ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กวีทอง)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ หนูสง)

..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ทาสีทะพันธ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานินธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... สมพร บัวทอง คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ดร. ผ่องพรรณ เกิดนิทกัษ์ ที่เป็นผู้ให้ความคิดริเริ่มในการทำวิจัยเรื่องนี้พร้อมทั้งให้คำปรึกษาอย่างละเอียดด้วยความเมตตา

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง (หล้าสูงษ์) ผู้มีความสามารถเป็นเลิศในทางวิชาการซึ่งได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือศิษย์ ทั้งในด้านความรู้และความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ถวิล น้อยสุวรรณและโรงเรียนวัดใหม่ช่องลมที่ให้ความสะดวกและความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่กรุณาให้คำปรึกษาในด้านสถิติอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.กาญจนา หาลิตะพันธ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขทำให้ปริญาานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์จະเร วงศ์ขันธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือจัดการเรื่องภารกิจทางโรงเรียนแทนเป็นอย่างดีในระหว่างที่ผู้วิจัยลาศึกษาต่อ

ขอขอบคุณคุณชัยยุทธ จารุพัฒนานนท์และคุณสาเกีย ประทีป ณ ถลาง ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์

ขอกราบขอบพระคุณ "แม่" ผู้เป็นที่รักเคารพยิ่งและเป็นกำลังใจให้ลูกเสมอมา

อรณรงค์ วิทยานิพนธ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	6
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก่อน	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมก่อน	14
	การปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเอง	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง	19
	งานวิจัยในต่างประเทศ	19
	งานวิจัยภายในประเทศ	20
	การปรับพฤติกรรมโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม	24
	งานวิจัยในต่างประเทศ	24
	งานวิจัยภายในประเทศ	27

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	30
	ประชากร	30
	กลุ่มตัวอย่าง	30
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	31
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	31
	ขั้นตอนในการสังเกตพฤติกรรม	32
	ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต	32
	แบบแผนการทดลอง	33
	การดำเนินการทดลอง	33
	การนำเสนอข้อมูล	36
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	44
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	44
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	44
	ประชากร	44
	กลุ่มตัวอย่าง	45
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	45
	การดำเนินการทดลอง	45
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	48

อภิปรายผล	48
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก	62
ภาคผนวก ก ขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 (การควบคุมตนเอง) และ กลุ่มทดลองที่ 2 (การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม)	63
ภาคผนวก ข โปรแกรมการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดทั้งในกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2 ของครูผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม	75
ภาคผนวก ค แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดของนักเรียนสำหรับผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย	84
ภาคผนวก ง อื่นๆ	94
ประวัติของผู้วิจัย	100
บทคัดย่อ	101

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศทุกๆด้าน รัฐบาลได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาเห็นได้จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับประถมศึกษาพหุศักราช 2521 ที่มุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปในด้านความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตไว้ประการหนึ่งว่า "ให้มินิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ" สิ่งซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรใหม่สัมฤทธิ์ผลได้ส่วนหนึ่งคือโรงเรียนมีห้องสมุดที่มีหนังสือเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและภาวนาค้นคว้าเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดในการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีสำหรับการค้นคว้าหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้น(กรมสามัญฯ:2521 :6)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ห้องสมุดซึ่งมีส่วนสำคัญในการเรียนการสอนอยู่แล้วเพิ่มความสำคัญมากขึ้นกล่าวคือไม่เพียงแต่จะเป็นสถานที่รวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น แต่จะต้องสอนให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ห้องสมุด รู้จักใช้บริการกิจกรรม หนังสือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในห้องสมุดได้อย่างถูกวิธี และรวดเร็ว จึงจะสนองจุดประสงค์ของการศึกษาตามหลักสูตรใหม่นี้ ดังนั้นจึงทำให้มีวิชาการใช้ห้องสมุดในหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต่อเนื่องกัน จึงกล่าวได้ว่าห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด

เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาชั้นเด็กเพิ่งเริ่มเรียนหนังสือ วัตถุประสงค์ของห้องสมุดจะเน้นในหัวข้อต่อไปนี้ (แม้นมาล ชวลิต. 2521: 10-11)

1. ส่งเสริมทักษะและสร้างนิสัยในการอ่าน โดยการชักจูงให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านด้วยตนเอง รู้จักหนังสืออื่นที่ไม่ใช่แบบเรียน และรู้ว่าหนังสือต่าง ๆ มีประโยชน์อย่างไร
2. ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและจินตนาการของเด็ก เด็กเล็ก ๆ มีความอยากรู้อยากเห็นและจินตนาการอยู่แล้วโดยธรรมชาติ
3. ฝึกฝนให้รู้จักใช้และระวังหนังสือตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ อันเป็นสมบัติสาธารณะ
4. ฝึกฝนมารยาทในการอยู่ร่วมกันในที่ซึ่งมีการเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัยต่างๆ

การใช้ห้องสมุดเป็นการเพิ่มเติมความรู้ในการเรียนวิชาต่างๆทุกวิชาตามหลักสูตรของนักเรียนในการเรียนการสอนวิชาใดๆก็ตามรวมทั้งวิชาการใช้ห้องสมุด ความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ถ้านักเรียนให้ความร่วมมือในการเรียนด้วยการเรียนการสอนก็จะดำเนินไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ถ้านักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ก่อความวุ่นวายรบกวนผู้อื่น ไม่ทำงานที่ครูสั่ง ฯลฯ จะทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ถ้านักเรียนก็ไม่ประสบผลสำเร็จทางด้านการศึกษาเท่าที่ควร ดังผลการวิจัยของฮอจและลูซ (Hose and Luce, 1979: 481) พบว่าพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนพฤติกรรมตั้งใจเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ คอบบ์และฮอบส์ (Cobb and Hobe, 1973: 108-113) ยังพบว่า การที่นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย

* การวิจัยสภาพปัญหาในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาของสิรินา เล็บครุฑ (2517: 40) * พบว่า ปัญหาของระดับประถมศึกษาที่พบมากที่สุดคือหมวดปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน รองลงไปเป็นปัญหาอื่นๆและพฤติกรรมไม่เหมาะสมบางประการ ปัญหาที่ก่อความขัดแย้งเรียน ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่แสดงต่อครู ปัญหา

การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อผู้อื่นและปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพทางกาย ^{วิธีที่ครูส่วนใหญ่ใช้}
 แก้ปัญหาได้แก่ การตักเตือนทันที การอบรมทั้งชั้นเรียน การคาดโทษ การขู่จะลงโทษ
 การดูว่า การมองเตือนบ่อยๆ การให้ยืม การแยกให้หนึ่งคนเดียว การตี ฯลฯ วิธีการ
 ที่ครูใช้ดังกล่าวแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาได้เสมอไป

↓
 จากเอกสารและงานวิจัยของต่างประเทศนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1968 เป็นต้นมา
 แสดงให้เห็นว่าหลักการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม (Operant Conditioning) ของ B.F.
 Skinner (1953) สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสภาพการณ์
 ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Kazdin, 1975: 213-229)

สำหรับในประเทศไทยได้มีการทดลองนำวิธีการปรับพฤติกรรมตามหลักการเรียนรู้
 เงื่อนไขผลกรรมนี้ มาใช้ปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสภาพการเรียนการสอนของนักเรียน
 ระดับประถมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 โดยเบญจกุล จินาพันธุ์ (2517: บทคัดย่อ) ได้ให้
 ครูให้การเสริมแรงทางสังคมปรับพฤติกรรมจนอยู่ไม่สุขเกินปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 7 จำนวน 4 คน ผลปรากฏว่าการเสริมแรงทางสังคมโดยครูและเพื่อนให้ความสนใจ
 ยิ้มและชมเชยทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เช่น นั่งอยู่กับที่ไม่ทำเสียงดังและทำให้
 พฤติกรรมชลดน้อยลง นอกจากนี้สมพร สุกัญญ์ (2522: บทคัดย่อ) ได้ให้ครูให้การ
 เสริมแรงทางสังคมปรับพฤติกรรมเจียบขริมผิดปกติของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 2 จำนวน 4
 คน ผลปรากฏว่าการให้การเสริมแรงทางสังคมโดยครูให้คำชมเชย แสดงการยอมรับและ
 ให้ความสนใจ คือการสบตา ทักทาย ถาม พุด ยิ้ม ทำให้พฤติกรรมที่พึงประสงค์
 เพิ่มขึ้นและทำให้พฤติกรรมเจียบขริมลดลง ในปีเดียวกัน นรชูลี อาชาวำรุงและสงบ
 ลักษณะ (2522: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบว่า การใช้กิจกรรมที่นักเรียนชอบเป็นแรงเสริม
 สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 ได้

ในการปรับพฤติกรรมโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มนั้นปราณี สถาปิตานนท์ (2528:
 บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม สามารถเพิ่มผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้และในปีเดียวกันสุดา เหลี้ยววิริยกิจ (2528: บทคัดย่อ) พบว่าการสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางแผนการเรียนเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับวันทนา กิ่งจางเจริญสุข (2526: บทคัดย่อ) ที่พบว่า การให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางแผนเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล สามารถลดพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนได้ผลไม่แตกต่างกัน สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ ฟิชเบนและวอซิค (Fishbein and Wasik, 1981: 89-93) ศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นกลุ่มและการเสริมแรงทางบวกสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวในระหว่างการใช้ห้องสมุดได้

๕) * จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น เป็นการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีควบคุมภายนอก (External Control) ครู นักจิตวิทยาหรือผู้วิจัย เป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย กำหนดเงื่อนไข ผลกรรม ทำการสังเกต บันทึกและประเมินพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และเป็นผู้ให้การเสริมแรงหรือลงโทษพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากตามสภาพความเป็นจริงไม่มีใครสามารถควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นได้ตลอดเวลาในการปรับพฤติกรรมคนเป็นจำนวนมาก เช่น นักเรียนทั้งห้องเรียน ผู้ปรับพฤติกรรมอาจสังเกตและให้การเสริมแรงได้ไม่ทั่วถึง (Kazdin, 1975: 189) นอกจากนี้พฤติกรรมที่ถูกปรับแล้วจะคงทนอยู่ได้ก็ต่อเมื่อได้รับการเสริมแรงในสภาพปกติทั่วไป (Kazdin and Bootzin, 1972: 361)

นอกจากวิธีควบคุมภายนอกแล้ว การปรับพฤติกรรมสามารถทำได้วิธีหนึ่ง คือ วิธีควบคุมตนเอง (Self-Control) การปรับพฤติกรรมด้วยวิธีควบคุมตนเอง ผู้ที่ถูกปรับพฤติกรรม เช่น นักเรียนหรือผู้ที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายและเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไข ผลกรรม ที่ตนจะได้รับแล้วทำการสังเกตบันทึกประเมินพฤติกรรมของตนและผู้วิจัยให้การเสริมแรงหรือลงโทษพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ในการปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเองนั้น ปภาวดี แจ็งศิริ (2527: บทคัดย่อ) พบว่าการควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ซึ่งสอดคล้องกับภรณ์ อินทศร (2526: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่าวิธีการควบคุมตนเองสามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้น ส่วนการวิจัยในต่างประเทศแถบแมนสไปตส์นิกและโอ เลียร์ (Drabman, Spitelnik and O'Leary, 1973: 10-15) พบว่าการใช้วิธีสังเกตและประเมินตนเองทำให้พฤติกรรมก่อนนอนชั้นเรียนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โบลด์เตดและจอห์นสัน (Boldsted and Johnson, 1972: 443-454) ซึ่งพบว่า การฝึกกระบวนการควบคุมตนเองมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนมากกว่าการเสริมแรงจากภายนอก

จากผลงานวิจัยต่างๆซึ่งพบว่า การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการควบคุมตนเองนั้นสามารถใช้ในการปรับพฤติกรรมได้ผลดีทั้งสองวิธีและจากการที่ผู้วิจัยสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนคือเด็กในวัยประถมศึกษาใช้ห้องสมุดไม่ถูกต้อง ปรากฏจากระเบียบวินัยและมีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด จากการสอบถามอาจารย์ที่สอนวิชาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่มีตารางการใช้ห้องสมุดสำหรับแต่ละห้องเรียนไม่ปะปนกัน และผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนด้วยตนเองพบว่า มีปัญหาในเรื่องการก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียนเช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะเปรียบเทียบวิธีการปรับพฤติกรรมทั้งสองวิธีคือการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ในการลดพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดว่าวิธีใดจะสามารถลดพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดได้ผลดีกว่ากัน เพื่อนำมาใช้ในการปรับพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการใช้วิธีควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้วิธีการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนนอน

ในห้องสมุดของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง

3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองกับวิธีการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียน

ผลมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดลดลงหลังการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดลดลงหลังการทดลอง
3. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

ความสำคัญของ การศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางให้ครุนำวิธีการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มไปใช้ในการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดและเป็นแนวทางในการศึกษาการลดพฤติกรรมก่อนในสถานการณ์อื่นๆต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลมสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดจำนวน 50 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ปีการศึกษา 2533 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดจำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีลดพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียน แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การควบคุมตนเอง

3.1.2 การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด หมายถึงการกระทำที่นักเรียนแสดงออกมา แล้วทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้นคว้าและการทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุดทั้งของตนเองและเพื่อนนักเรียนในชั้นได้แก่

1.1 คู้เสียงดัง

1.2 หยอกล้อเพื่อน

1.3 ลากเก้าอี้เสียงดัง

1.4 ลุกเดินไปรอบๆห้อง

1.5 อ่านการ์ตูน เล่นเกมส์หรือเล่นของเล่น

1.6 แย่งเก้าอี้กันนั่ง

1.7 เคาะโต๊ะ

ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ซึ่งสามารถวัดได้โดยการสังเกตซึ่งใช้แบบบันทึก พฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5 พฤติกรรมขึ้นไปจึงถือว่าก่อนนอนในห้องสมุด

2. การควบคุมตนเองหมายถึงวิธีการปรับพฤติกรรมด้วยตนเอง ของนักเรียน อย่างเป็นระบบระเบียบซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูและนักเรียนกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การไม่แสดง พฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด ได้แก่ คู้เสียงดัง หยอกล้อเพื่อน ลากเก้าอี้เสียงดัง ลุกเดินไปรอบๆห้อง อ่านการ์ตูน เล่นเกมส์หรือเล่นของเล่น แย่งเก้าอี้กันนั่ง และ เคาะโต๊ะ

ขั้นที่ 2 นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงโดยให้

นักเรียนตอบแบบสำรวจตัวเสริมแรง เพื่อใช้แลกเปลี่ยนในการให้แรงเสริมเมื่อนักเรียนปฏิบัติตามเงื่อนไข

ขั้นที่ 3 นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองขณะเข้าเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนไปพร้อมกันกับนักเรียน

ขั้นที่ 4 นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง

ขั้นที่ 5 นักเรียนที่สังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองได้ตรงกับผู้วิจัยโดยมีสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง .80 ขึ้นไปจะได้รับการเสริมแรงตามที่นักเรียนเลือกไว้ในขั้นที่ 2

3. การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม หมายถึง วิธีการปรับพฤติกรรมโดยครูเป็นผู้วางเงื่อนไขที่กำหนดเกณฑ์การเสริมแรงกับนักเรียนทุกคนในกลุ่มเท่ากันโดยนักเรียนแต่ละคนจะได้รับสิ่งที่ทุกคนในกลุ่มพอใจตามที่ได้ระบุไว้ในแบบสำรวจตัวเสริมแรง อันเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำของกลุ่มทั้งหมด โดยที่นักเรียนทุกคนในกลุ่มจะได้รับแรงเสริม เมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มที่ครูสุ่มขึ้นมาในท้ายชั่วโมงของการทดลองในแต่ละวันมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดน้อยกว่าที่กำหนด

2524

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออก ตอบสนองหรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยินได้ นับได้ อีกทั้งวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย (ปรนัย) ไม่ว่าจะการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ตาม/ เช่น การร้องไห้ การกิน การอ่านหนังสือ การเต้นของหัวใจ การกระตุกของกล้ามเนื้อ เป็นต้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2524 : 3)

* การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) เป็นการนำเทคนิคหรือวิธีการปรับพฤติกรรมวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีประสมประสานกัน เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตลอดจนสร้างสรรค์และเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์/ (ผ่องพรรณ เกิดนิทกซ์. 2530 : 14) *

การปรับพฤติกรรมสามารถกระทำได้โดยการเปลี่ยนเงื่อนไขผลกรรมซึ่งจะสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ (Craighead, et al. 1976 : 111) หลักการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรมของสกินเนอร์ (Skinner, 1953) เน้นความสำคัญของการเสริมแรงว่า การกระทำใดๆที่ได้รับแรงเสริม ความถี่ในการกระทำนั้นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ส่วนการกระทำที่ไม่ได้รับแรงเสริม ความถี่ในการกระทำนั้นมีแนวโน้มที่จะลดลงและหายไปทีละสุด

เครกเฮดและคนอื่นๆ (Craighead, et al. 1976 : 112-113) กล่าวว่าเงื่อนไขผลกรรมมี 2 ประเภท คือ

1.) เงื่อนไขผลกรรมเสริมแรง (Contingency of Reinforcement) เป็นเงื่อนไขผลกรรมที่เพิ่มความถี่พฤติกรรม เรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement)

2.) เงื่อนไขผลกรรมลงโทษ (Contingency of Punishment) เป็นเงื่อนไขผลกรรมที่ลดความถี่พฤติกรรม เรียกว่า การลงโทษ (Punishment)

การเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

1.) การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ การทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้นเนื่องจากการที่บุคคลได้รับสิ่งที่พึงพอใจหลังจากแสดงพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลพึงพอใจ เรียกว่า ตัวเสริมแรงบวก (Positive Reinforcer) (Craighead, 1976 : 114) เช่น เมื่อนักเรียนตั้งใจฟังครูแล้วครูชมเชย ผลที่ตามมาคือพฤติกรรมตั้งใจฟังครูของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าพฤติกรรมตั้งใจฟังครูได้รับการเสริมแรงบวกคือการชมเชยจากครู

2.) การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือ การทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้นจากการถอดหรือเอาสิ่งที่ไม่ต้องการออกไปหลังจากแสดงพฤติกรรม (Kazdin, 1977 : 29) เช่น การที่นักเรียนออกจากบ้านแต่เช้า เพราะนักเรียนพบว่าการออกจากบ้านแต่เช้าจะไม่พบการติตขัดทางจราจร (สามารถถอดถอนสิ่งที่ไม่ต้องการออกไปได้) จึงทำให้พฤติกรรมการออกจากบ้านแต่เช้าของนักเรียนเพิ่มขึ้น

แควซดิน (Kazdin, 1975 : 131-148) กล่าวว่า ตัวเสริมแรงบวกที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปมีอยู่ 6 ชนิด คือ

1. อาหารและสิ่งเสพได้ เช่น อาหาร น้ำ บุหรี่ สุรา เป็นต้น
2. ตัวเสริมแรงทางสังคม อาจทำได้ทั้งทางวาจาและท่าทาง เช่น การชมเชย การให้ความสนใจ เป็นต้น
3. การใช้วัตถุและสิ่งของ (Materials) มาเสริมแรงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ของอินทรีย์

4. หลักของพรีเมค (Premack's Principle) คือ การใช้พฤติกรรมที่อินทรีย์ชอบทำมากที่สุดมาเสริมแรงพฤติกรรมที่อินทรีย์ชอบทำน้อยที่สุด เช่น การใช้พฤติกรรมดูทีวีมาเสริมแรงพฤติกรรมทำความสะอาดบ้าน เป็นต้น

5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Information Feedback) เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของอินทรีย์ซึ่งทำให้อินทรีย์รู้ว่าตนได้ทำพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ และเป็น การเสริมแรงการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้นด้วย

6. เศรษฐกิจตรา (Token Economy) เป็นตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข เช่น เงิน แต้ม คดแนน เป็นต้น ซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น เช่น ขนม เป็นต้น

หลักในการใช้การเสริมแรงทางบวกอย่างมีประสิทธิภาพนั้น แคซดิน (Kazdin, 1975 : 123-131) ได้เสนอว่า

1. ต้องให้การเสริมแรงทันทีที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้น โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่เป็นทักษะใหม่ เพราะจะทำให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้ได้เร็วกว่าการทิ้งช่วงเวลาของการเสริมแรงให้นานออกไป

2. ใช้ตัวเสริมแรงที่มีคุณภาพหรือชนิดที่บุคคลต้องการซึ่งคุณภาพของตัวเสริมแรงจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพอใจของบุคคลที่มีต่อตัวเสริมแรงนั้นถ้าบุคคลพอใจในตัวเสริมแรงมากจะทำให้ตัวเสริมแรงมีคุณภาพสูง ถ้าบุคคลพอใจในตัวเสริมแรงน้อยคุณภาพของตัวเสริมแรงก็น้อยลง

3. ตัวเสริมแรงที่ให้ต้องมีขนาดและจำนวนมากพอแก่ความต้องการ ย่อมมีจำนวน มากยิ่งทำให้ความถี่ของพฤติกรรมมากขึ้น แต่ตัวเสริมแรงบางชนิดก็มีข้อจำกัด คือ ถ้าให้เป็นจำนวนมากอย่างไม่มีขอบเขตแล้ว อาจกลายเป็นตัวเสริมแรงที่หมดคุณสมบัติในการเป็นตัวเสริมแรง เช่น อาหาร น้ำ คำชมเชย เป็นต้น

4. การใช้ตารางการเสริมแรง ในกรณีที่ต้องการให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่าง

รวดเร็ว ครูหรือนักปรับพฤติกรรมควรจะให้การเสริมแรงทุกครั้งที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์เกิดขึ้นและการใช้ตารางการเสริมแรงแบบทุกครั้ง จะทำให้อัตราการเกิดพฤติกรรมสูงกว่าการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราว เมื่อพฤติกรรมนั้นเกิดบ่อยครั้งขึ้นและสม่ำเสมอจึงค่อยเปลี่ยนมาใช้การเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นอยู่คงทนต่อไป (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2524 : 109)

การลงโทษ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การลงโทษทางบวก (Positive Punishment) หมายถึง การทำให้ความถี่ของพฤติกรรมลดลงจากการได้รับสิ่งที่ไม่พึงพอใจ เช่น นักเรียนไม่ทำการบ้านจึงถูกครูดุตี
2. การลงโทษทางลบ (Negative Punishment) หมายถึง การทำให้พฤติกรรมลดลงจากการถูกถอดถอนสิ่งทีพึงพอใจ เช่น นักเรียนไม่ทำเวรจึงถูกครูหักคะแนนความประพฤติ 5 คะแนน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก่อกวน

เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นเด็กที่ประพฤติตนไปในทางที่ไม่พึงประสงค์อาจจะเป็นไปในลักษณะ ก้าวร้าว เกเร ก่อกวนหรือเป็นไปในทางถดถอยหนีความจริง เจื่องหงอย เพ้อฝันหรือเชื่องซึม / พฤติกรรมที่จะถือว่ามีปัญหานั้น ได้แก่ พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติอันจะสร้างปัญหาให้แก่ตัวเด็กเองและผู้อื่น เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมนั้นมีอยู่ในทุกโรงเรียนซึ่งมักก่อปัญหาให้แก่ครูประจำชั้น เพื่อนนักเรียนด้วยกัน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ปัญหาในทางพฤติกรรมของเด็กนอกจากจะส่งผลกระทบต่อครูแล้วยังส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเองอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของเด็กทำให้มีผลการเรียนเลวลงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กอีก เป็นผลเกี่ยวโยงกันจนยากที่จะชี้เฉพาะลงไปว่าอะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล

ลักษณะของพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ได้แก่ ก่อความวุ่นวาย ก่อปัญหา ฝืน กลางวัน เกียจคร้าน ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความวิตกกังวลหวาดกลัว โหดร้าย ก้าวร้าว นุติคนปกติ ขี้บ่น เหลวไหลไม่เอางาน ไม่อยู่นิ่งเฉยเคลื่อนไหวอยู่เสมอและ อื่นๆ เด็กบางคนอาจจะมีเพียงลักษณะเดียวหรือหลายลักษณะก็ได้ ลักษณะที่เห็นได้ชัดและ เห็นได้บ่อยๆ ในโรงเรียน ได้แก่ การก้าวร้าว เกเร หนีโรงเรียน กล่าววจาหยาบคาย ไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมาย (ผดุง อารยะวิญญู. 2528 : 14)

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้มักเกิดขึ้นจากเด็กที่มีพฤติกรรมก่อนวัยเรียนซึ่ง หมายถึงเด็กที่มีพฤติกรรมที่รบกวนความสงบ . ความเป็นระเบียบในห้องเรียน มีลักษณะต่างๆ ดังนี้ นุติคนเสียงดัง ชอบทำเสียงดังโดยการกระแทกของ กุญแจ ทำเก้าอี้ล้ม ยกเก้าอี้ทุ่ม เดินออกนอกห้องเรียน เดินไปมารอบๆห้อง รบกวนการทำงานของเพื่อน โดยการเข้าแหย่ และยื่นยุดตุ้มมือเพื่อขัดขวางการทำงานของเพื่อน (นเรชูลี อาชวอำรุง และสงบ ลักษณะ. 2519 : 49-55)

ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 นั้นเน้น ให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อีกทั้งสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ห้องสมุดจึงมีส่วนสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ของนักเรียน หากนักเรียนใช้ห้องสมุดไม่ถูกต้อง ไม่มีระเบียบวินัยในการใช้ห้องสมุด ก็จะทำให้เกิดผลเสียต่อการค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียน รัตนาพร สงวนประสาทพร (2527 : 96) ได้รวบรวมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในการใช้ ห้องสมุดไว้ ดังนี้

1. ทำทางวิ่งไปมา กระโดดโลดเต้น กระโดดข้ามสิ่งของเล่น
2. เล่นของเล่น
3. เล่นกับเพื่อน

4. แหย่เพื่อนด้วยมือหรือวัสดุใดๆ
5. คอยกับเพื่อนเสียงดัง
6. กินอาหารในห้องสมุด
7. ขีดเขียน ทำเครื่องหมาย เขียนข้อความลงในหนังสือ
8. ขย่มลงไปที่ยุ่หนังสือเวลาเปิด น้บมหนังสือ ม้วนหนังสือ
9. ฉีกส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ
10. คว่ำหรือเปิดหนังสือทิ้งไว้ โยนหนังสือหรือกระแทกหนังสือ
11. นั่งหรือนอนทับหนังสือ
12. หยิบหนังสือออกจากชั้นโดยจับตรงขอบสันตอนบนหรือตอนล่างของหนังสือ
13. กระแทก เคาะจิ้งหหวะ ลาก โยก เขย่าโต๊ะเก้าอี้
14. ขีดเขียนลงบนโต๊ะเก้าอี้
15. นั่งบนโต๊ะ ทิ้งน้ำหนักตัวบนโต๊ะ
16. ไม่เก็บเก้าอี้เข้าที่

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวที่เกี่ยวข้องจึงนำมาสรุปได้ว่า พฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุด หมายถึง การกระทำที่นักเรียนแสดงออกมาแล้วทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้นคว้าและการทำงานที่ได้มอบหมายในห้องสมุดทั้งของตนเองและเพื่อนนักเรียนในชั้น ได้แก่ คอยเสียงดัง หยอกล้อเพื่อน ลุกเดินไปรอบๆห้อง อ่านการ์ตูน เล่นเกมส์ หรือของเล่น แย่งเก้าอี้กันนั่งและเคาะโต๊ะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมก่อน

โบลสตาดและจอห์นสัน (Boldstad and Johnson, 1972 : 443-454) ใช้กระบวนการควบคุมตนเองในการลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนเกรด 1 และ 2 จำนวน 38 คน ที่มีพฤติกรรมก่อนอันได้แก่ พุดคุยเสียงดัง การทำเสียงดังโดยไม่ได้

รับอนุญาต ดีเพื่อนในชั้นเรียน ลุกจากที่นั่ง หรือวิ่งเล่นในชั้นเรียน ผลปรากฏว่าการฝึก กระบวนการควบคุมตนเองมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนมากกว่าการ เสริมแรงจากภายนอก และในปีถัดมา แดรบแมน สไปต์ลินิก และโอ เลียร์ (Drebman, Spitelnik and O'Leary, 1973 : 10-16) ได้ใช้วิธีสังเกตและประเมินตนเองปรับ พฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนของเด็กชายอายุ 9-10 ปี จำนวน 7 คน ผลปรากฏว่าพฤติกรรม ก่อกวนชั้นเรียนลดลง

สำหรับในประเทศไทย ประเทือง ภูมิภัทราคม (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษา ผลของการเสริมแรงทางบวกปรับพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนในห้องเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : การศึกษาในแง่ของการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรมสภาพการณ์ และการคงอยู่ของพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างใช้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีนักเรียนชาย 3 คน และนักเรียนหญิง 2 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองดีกว่านักเรียนในกลุ่ม ควบคุมในเรื่องการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรม การแผ่ขยายข้ามพฤติกรรมตามช่วงเวลา การ แผ่ขยายข้ามพฤติกรรมสภาพการณ์และการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรม-สภาพการณ์-เวลา ส่วน การแผ่ขยายข้ามสภาพการณ์และผลของการคงอยู่ของพฤติกรรมนั้น นักเรียนในกลุ่มควบคุม ดีกว่านักเรียนในกลุ่มทดลอง

การปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเอง

การปรับพฤติกรรมด้วยวิธีควบคุมตนเอง (Self-Control) เป็นวิธีปรับพฤติกรรม อย่างเป็นระบบระเบียบ โดยอาศัยหลักการเรียนรู้เงื่อนไขผลกรรม (Operant Conditioning) โดยการควบคุมตนเองนั้นส่วนหนึ่งยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการควบคุมภายนอก แต่ทว่า บุคคลก็ใช้วิธีควบคุมตนเองมีอิสระในการตัดสินใจเลือกเงื่อนไขผลกรรมด้วยตนเอง (ภรณ์ อินทศร. 2526 : 9)

การควบคุมตนเองนั้นอาจจะมีวิธีการดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ปภาวดี แจงศิริ.

2527 : 12)

1. การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) คือ การกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้จะช่วยให้ผู้แสดงพฤติกรรมรู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน ตัวอย่างการตั้งเป้าหมายของพฤติกรรม เช่น "ฉันจะอ่านหนังสือให้ได้ 20 หน้า ก่อนเข้านอน" หรือ "ฉันจะทำการบ้านให้เสร็จในคืนนี้" เป็นต้น ในกรณีที่บุคคลยังไม่สามารถตั้งเป้าหมายได้อย่างชัดเจนก็ให้คนอื่นช่วยจนกว่าเขาจะสามารถตั้งเป้าหมายได้ด้วยตนเอง รัฟเฟิล (Ruppel, 1979 : 451-454) ศึกษาพบว่า หลังจากการฝึกให้เด็กตั้งเกณฑ์ในการทำงานแล้ว พฤติกรรมการทำงานของเด็กเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับไกรเนอร์และคาโรลี (Greiner and Karoly, 1976 : 495-502) พบว่า การตั้งเป้าหมายในโปรแกรมการควบคุมตนเอง จะช่วยปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามในการตั้งเป้าหมายนั้น เป้าหมายที่ตั้งควรจะเป็นเป้าหมายที่เป็นจริงและสามารถทำได้ (Cormier and Cormier, 1979 : 478) เพราะถ้าเป็นเป้าหมายที่บุคคลไม่สามารถทำได้จะทำให้เกิดความผิดหวังและก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้ (Thoresen and Mahoney, 1974 : 45)

2. การสังเกตตนเอง (Self-Monitoring) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตหรือจำแนกลักษณะของพฤติกรรมของตนเองพิจารณาว่าตนได้ทำพฤติกรรมตามเป้าหมายแล้วหรือยัง การสังเกตตนเองมักจะทำควบคู่ไปกับการบันทึกพฤติกรรม โชเรเซนและมาฮอเน่ (Thoresen and Mahoney, 1974 : 41) กล่าวว่า การสังเกตตนเองเป็นขั้นสำคัญขั้นแรกในกระบวนการฝึกการควบคุมตนเอง เพราะบุคคลจะต้องทราบว่ามิอะไรเกิดขึ้นกับตนเสียก่อนจึงคิดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีการตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมตามมา ในกระบวนการควบคุมตนเองการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมตนเอง จึงเปรียบเสมือนขั้นเส้นฐาน (baseline) ในขั้นนี้บุคคลจะรวบรวม และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง ที่

ต้องการเปลี่ยนแปลงจนสิ่งเร้า และผลกรรมที่เกิดขึ้น เพื่อที่บุคคลจะได้ทราบว่าตนเองได้ทำตามที่คาดหวังไว้หรือยัง ถ้ายังจะได้พยายามไปสู่เป้าหมายนั้นนั่นคือ การสังเกตตนเอง จะกระตุ้นให้เกิดการประเมินตนเอง และมีการเสริมแรงตนเองตามมา (Wilson and O'Leary, 1980 : 266) ซึ่งการกระทำเช่นนี้ เท่ากับคนเราได้เกิดการควบคุมตนเอง แล้ว อย่างเช่น การที่คนรู้ว่าตนเองนั้นน้ำหนักตัวเพิ่มมากขึ้นผิดปกติ ก็จะต้องพยายามลดน้ำหนักของตนเอง โดยการรับประทานอาหารให้น้อยลงหรือออกกำลังกายให้มากขึ้น (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2524 : 169) เพราะฉะนั้นจะเห็นว่า การสังเกตตนเอง ไม่เพียงแต่เป็นการเก็บข้อมูลแต่ยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอีกด้วย

ขั้นตอนในการสังเกตตนเอง

1. กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายว่าพฤติกรรมอะไรที่ต้องการสังเกต
2. กำหนดเวลาที่จะสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
3. กำหนดวิธีการบันทึกและเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึก
4. ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
5. ทำแผนภาพหรือกราฟแสดงผลการบันทึก
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึก เพื่อที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งจะมีผลต่อการ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Cormier and Cormier, 1979 : 482-487)

3. การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) หมายถึง การที่บุคคลตัดสินพฤติกรรมของตนโดยการประเมินคุณค่าของพฤติกรรมจากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เขาได้พิจารณาถึงพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่อย่างถี่ถ้วน (Wilson and O'Leary, 1980:224) การประเมินตนเองมีความสำคัญในกระบวนการควบคุมตนเอง เนื่องจากการประเมินตนเองอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาหลายๆ ครั้งพบว่า การประเมินจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าการประเมิน

ตนเองนั้นเกิดจากแรงจูงใจภายในของผู้ประเมินเองหรือเกิดจากผู้อื่นให้คำชี้แนะ ถ้าเกิดจากแรงจูงใจของผู้ประเมินเองก็จะให้ผลดีกว่าตัวอย่างเช่น เด็กที่ครูให้ประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตน ถ้าเด็กไม่สนใจก็จะปรับปรุงหรือไม่เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแล้ว การประเมินตนเองก็อาจจะไม่มีประโยชน์ การประเมินตนเองนั้นถ้าจะให้ใช้ได้ต้องมีประสิทธิภาพ เรามักจะใช้การประเมินตนเองควบคู่กับเทคนิคอื่นๆ ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การเสริมแรงตนเอง เป็นต้น

4. การเสริมแรงตนเอง (Self Reinforcement) คือ การจัดผลกรรมที่เป็นแรงเสริมให้แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเองเพื่อทำให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น โดยที่เจ้าของพฤติกรรมเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ได้แรงเสริมนั้นด้วยตนเอง การเสริมแรงตนเองมักเกิดร่วมกับการตั้งเป้าหมาย (Wilson and O'Leary, 1980 : 227) คือ มีการตั้งเป้าหมายหรือกำหนดเกณฑ์เสียก่อนแล้วจึงมีการเสริมแรงตามมา ในการกำหนดเกณฑ์นั้นบุคคลผู้เป็นเจ้าของพฤติกรรมอาจจะกำหนดด้วยตนเองหรือให้ผู้อื่นกำหนด

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการควบคุมตนเองนั้น โดยทั่วไปคล้ายคลึงกับขั้นตอนในการควบคุมผู้อื่น ส่วนรายละเอียดนั้นขึ้นอยู่กับเทคนิคของนักปรับพฤติกรรมแต่ละคนว่าจะดำเนินการวิธีการอย่างไร

สำหรับงานวิจัยนี้ การควบคุมตนเองหมายถึงวิธีปรับพฤติกรรมด้วยตนเองอย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง
3. นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง
4. นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง
5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงตามเงื่อนไข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการควบคุมตนเองดังกล่าว ได้มีการใช้กระบวนการควบคุมตนเองแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนในชั้นเรียน เช่น โบรเดน ฮอลล์และมิตต์ (Broden, Hall and Mitts, 1971 : 191-199) ได้ศึกษาผลของการสังเกตตนเองที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ของเด็กหญิงลึซา ซึ่งเรียนอยู่ในระดับ 8 การทดลองนี้พบว่า การให้นักเรียนสังเกต บันทึกและประเมินพฤติกรรมของตนเอง สามารถลดพฤติกรรมก่อนวัยเรียนได้ดีกว่าวิธีควบคุมจากภายนอกเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้การให้นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเองสามารถรักษาพฤติกรรมที่ปรับแล้วได้ต่างจากกลุ่มที่ไม่ใช้วิธีดังกล่าวเล็กน้อย แต่ก็ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีความแปรปรวนภายในกลุ่มสูงในทำนองเดียวกัน แดรบแมน สไปตลนิก และโอ เลียร์ (Drabmen, Spitelnik and O'Leary, 1973 : 10-16) ได้ใช้วิธีสังเกตและประเมินตนเองปรับพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของเด็กชายอายุ 9-10 ปี จำนวน 7 คน ผลการทดลองพบว่า การใช้ตัวชี้แนะร่วมกับวิธีการควบคุมตนเองทำให้พฤติกรรมสนใจเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องใช้การเสริมแรงจากภายนอก

ต่อมาในปี ค.ศ. 1978 ซากอตสกี แพตเตอร์สันและเลปเปอร์ (Sagotsky, Patterson and Lepper, 1978 : 242-253) ทำการศึกษาผลของการตั้งเป้าหมายและการสังเกตตนเองต่อพฤติกรรมการทำงานตามที่ครูสั่ง (on-task behavior) และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 67 คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มที่ใช้วิธีการตั้งเป้าหมาย 2) กลุ่มที่ใช้วิธีการสังเกตตนเอง 3) กลุ่มควบคุม ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่สังเกตตนเองมี

พฤติกรรมการทำงานตามครูสั่ง และมีความก้าวหน้าในบทเรียนคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มที่ใช้วิธีการตั้งเป้าหมาย ไม่มีความก้าวหน้าทั้งพฤติกรรมการทำงานตามครูสั่งและความก้าวหน้าในบทเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของบอลลาร์ดและกลินน์ (Ballard and Glynn, 1975 : 387-398) ซึ่งได้ทำการศึกษาผลของการสั่งเกต บันทึกลงและประเมินตนเองเปรียบเทียบกับคำสั่งเกต บันทึกลงและประเมินตนเองร่วมกับการให้การเสริมแรงตนเอง ที่มีต่อพฤติกรรมทำงานตามที่ครูสั่ง (on-task behavior) และสัมฤทธิ์ผลในวิชาเขียนเรียงความของนักเรียนระดับ 3 จำนวน 14 คน ผลการทดลองพบว่า การให้นักเรียนสั่งเกตบันทึก และประเมินตนเองร่วมกับการให้การเสริมแรงตนเอง ทำให้พฤติกรรมทำงานตามที่ครูสั่งและสัมฤทธิ์ผลในการเขียนประโยค คำกริยา คำคุณศัพท์ และคำกริยาวิเศษณ์เพิ่มขึ้นจากระยะเริ่มต้นจนพฤติกรรมและระยะที่ทำการสั่งเกต บันทึกลงและประเมินผลงานโดยไม่ให้การเสริมแรงตนเอง

งานวิจัยภายในประเทศ

สำหรับประเทศไทย มีการนำวิธีการควบคุมตนเองมาประยุกต์ใช้ในการปรับพฤติกรรมตั้ง เช่น ภรณี อินทศร (2526 : 72-75) ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน กลุ่มควบคุม 12 คน ด้วยวิธีการจับคู่นักเรียนที่มีระดับพฤติกรรมตั้งใจเรียนใกล้เคียงกันมากที่สุดแล้วจัดเข้ากลุ่มทดลองหรือกลุ่มควบคุม ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ใช้วิธีการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ใช้วิธีการควบคุมตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณีย์ จันท์แสงสุก (2525 : 26-27) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการสั่งเกตตนเองควบคู่กับการเสริมแรงตนเองกับการสั่งเกตตนเองเพียงอย่างเดียวเพื่อเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมสนใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน เป็นนักเรียนหญิง 2 คน นักเรียนชาย 1 คน ผลการทดลองพบว่า การสั่งเกตตนเองควบคู่กับการเสริมแรงตนเอง สามารถปรับพฤติกรรมสนใจเรียนได้ดีกว่า

การสังเกตตนเองเพียงอย่างเดียวหรือการเสริมแรงตนเองเพียงอย่างเดียว

ในปี พ.ศ. 2527 ปภาวดี แจ็งศิริ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลธารวิทยา จังหวัดชุมพร 2 ห้องเรียน จำนวน 54 คน เป็นชาย 34 คน เป็นหญิง 20 คน จัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อนนอนในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ และในปีเดียวกัน อุบล วุฒิสัทธา (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า การใช้กระบวนการควบคุมตนเอง สามารถลดความวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05 (P < .05)$

นอกจากนี้ อรสา ไทยการวงศ์ (2528 : บทคัดย่อ) ยังได้ศึกษาผลของการใช้การควบคุมสิ่งเร้าในการเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาควม กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน ลุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 5 คน กลุ่มควบคุม 5 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่ใช้การควบคุมสิ่งเร้าสามารถเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียนได้สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$

นอกจากการควบคุมตนเองจะสามารถใช้ปรับพฤติกรรมการเรียนการสอนแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ได้ เช่น อรนิษฐ์ อนงคนตรสกุล (2528 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการใช้การสอนตนเองต่อการลดความหุนหันของเด็กอายุ 10-12 ปีในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านปากเกร็ด ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มสอนตนเองมีความหุนหันลดลงจากรยะก่อนทดลอง โดยด้านคะแนนความผิดพลาดในระยะหลังทดลอง

และติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านเวลาสนองตอบในระยะหลังทดลองและติดตามผลไม่แตกต่างจากก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มสอนตนเอง กลุ่มสอนกลวิธีและกลุ่มฝึกทำกิจกรรมในเครื่องมือฝึกมีความหุนหันไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การที่บุคคลมีโอกาเลือกเงื่อนไขแวดล้อม เพื่อสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเองนั้น เลฟคอร์ท (Lefcourt, 1966 : 206-220) พบว่า ทำให้บุคคลมีแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมมากขึ้น เนื่องจากแต่ละบุคคลมีฐานะเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของตนอยู่แล้ว ฉะนั้นการที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้จึงมีค่าเป็นรางวัลอยู่ในตัว จากงานวิจัยในลักษณะเช่นนี้ จอห์นสันและไวท์ (Johnson and White, 1971 : 488-497, citing Bolstad and Johnson, 1972 : 444) เสนอทัศนะว่า การกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลได้ประเมินตนเองและมีโอกาสเลือกควบคุมตนเองได้นั้น มีคุณลสมบัติเหมือนเป็นตัวเสริมแรงแฝงอยู่ ขอเรเชินและมาโฮนีก็กล่าวทำนองเดียวกัน ซึ่งหมายความว่า มนุษย์มีความพอใจที่ได้ควบคุมพฤติกรรมของตนเองยิ่งกว่าการถูกผู้อื่นควบคุม (Thoresen and Mahoney, 1974:3)

การปรับพฤติกรรมโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม (Group Contingency) คือ วิธีการใช้การวางเงื่อนไขการเสริมแรงต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือของกลุ่มบุคคลนั้นทั้งกลุ่ม โดยที่กลุ่มบุคคลนั้นทั้งกลุ่มจะได้รับการเสริมแรงอันเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือบุคคลทั้งกลุ่มนั้นแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ชมิทท์และอูลริค (Schmidt and Ulrich, 1969 : 191-197) ได้เสนอวิธีการใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มไว้ 2 วิธี คือ

1. โดยการวางเงื่อนไขการเสริมแรงต่อความร่วมมือกันภายในกลุ่ม ตัวอย่างเช่น ครูต้องการปรับพฤติกรรมนักเรียนทั้งชั้นเรียนโดยตั้งเงื่อนไขว่า "ถ้านักเรียนไม่เล่น

หยอกล้อกันในชั้นเรียนและตั้งใจเรียน ครูจะให้เวลาว่าง 10 นาที ก่อนเวลาเลิกเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ไปทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ เช่น เล่นเกมส์ วาดรูป ฯลฯ แต่ถ้านักเรียนคนใดเล่นกับเพื่อนครูจะหักเวลาออกครึ่งละ 1 นาที" และภายหลังที่นักเรียนทราบเงื่อนไขของครูก็จะทำให้นักเรียนทั้งห้องพยายามควบคุมตนเอง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และขณะเดียวกันก็ช่วยลดความถี่ของการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย

2. โดยการวางเงื่อนไขการเสริมแรงกับนักเรียนทั้งชั้นเรียน ต่อการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนคนใดคนหนึ่ง ในชั้นเรียนนั้น ตัวอย่างเช่น ครูต้องการปรับพฤติกรรมเด็กหญิงแดงให้พูดคุยกับเพื่อน ๆ น้อยลงและทำการบ้านให้มากขึ้น ครูจึงตั้งเงื่อนไขและบอกนักเรียนทั้งชั้นว่า "นักเรียนทุกคนจะได้ไปทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ถ้าเด็กหญิงแดงสามารถทำการบ้านเสร็จภายใน 30 นาที" ภายหลังที่นักเรียนทราบเงื่อนไขของครู นักเรียนในชั้นก็จะไม่คุยกับเด็กหญิงแดง และอาจช่วยอธิบายการบ้านให้เด็กหญิงแดงเมื่อเด็กหญิงแดงมีข้อสงสัย

ข้อดีของการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

1. สะดวกในการจัดโปรแกรมและดำเนินการเพราะการเสริมแรงเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้จัดโปรแกรมสามารถให้การเสริมแรงได้สะดวกและเร็วขึ้น (สฤตา เหลือขวัญวิจิตร, 2528 : 12; อ้างอิงมาจาก Kazdin, 1977 : 63)

2. การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มเป็นการฝึกให้บุคคลตอบสนองต่อกลุ่ม และฝึกการรับผิดชอบต่อผู้อื่น เพราะในชีวิตประจำวันมีพฤติกรรมจำนวนมากที่เป็นมาตรฐานของกลุ่มซึ่งน่าจะรับผิดชอบร่วมกัน นอกจากนี้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้บุคคลเรียนรู้ผลของการกระทำของตนที่มีต่อกลุ่ม (Kazdin, 1975 : 142-143)

3. กลุ่มเพื่อนจะมีส่วนในการกระตุ้นให้เกิดผลการวางเงื่อนไขที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Kazdin, 1975 : 140-141)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม เพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มเป็นการปรับพฤติกรรมที่กำหนดเกณฑ์การเสริมแรงกับทุกคนในกลุ่มเท่ากัน โดยกลุ่มจะได้รับสิ่งที่ทุกคนในกลุ่มพอใจตามที่ได้รับไว้ในแบบสำรวจตัวเสริมแรง อันเป็นผลเนื่องมาจากการกระทำของกลุ่มทั้งหมดโดยที่นักเรียนทุกคนในกลุ่มจะได้รับแรงเสริม เมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งในกลุ่มที่ครูลุ่มขึ้นมาในท้ายชั่วโมงของการทดลองในแต่ละวัน มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดน้อยกว่าที่กำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากหลักการเสริมแรงที่ว่า การเสริมแรงเป็นภาวะที่ทำให้การตอบสนองหรือพฤติกรรมมีความถี่เพิ่มขึ้นหรือคงอยู่ เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นๆแล้วได้รับแรงเสริมในทันที มีผู้สนใจศึกษาประสิทธิภาพของการเสริมแรงทางบวกและได้นำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ดังเช่น ชมิตต์และอุลริช (Schmidt and Ulrich, 1969 : 171-179) ทดลองใช้การวางเงื่อนไขกลุ่มเพื่อควบคุมเสียงที่มีความดังเกินไปในช่วงเวลาว่าง ของนักเรียนเกรด 4 จำนวน 29 คน เป็นชาย 14 คน หญิง 15 คน โดยใช้เครื่องวัดระดับเสียง (มีหน่วยวัดเป็นเดซิเบล) เครื่องสัญญาณบอกเวลา นกหวีด และนาฬิกาบอกเวลา เป็นอุปกรณ์ในการทดลอง โดยให้เงื่อนไขกับนักเรียนว่าในทุกๆ 10 นาที ถ้านักเรียนทั้งชั้นไม่ทำเสียงดังเกินระดับที่ตั้งไว้ (มีสัญญาณบอกเวลาเมื่อทำการทดลองครบ 10 นาที) นักเรียนทุกคนจะได้รับสิทธิพิเศษคือ สามารถใช้เวลา 2 นาที ต่อจากช่วง 10 นาทีที่นักเรียนทั้งหมดไม่ทำเสียงดังเกินระดับนั้นสำหรับการลุกจากที่นั่ง เหลาดินสอ หรือพูดคุยกับเพื่อนในชั้นเรียน ต่อจากนั้นก็เริ่มต้นนับเวลาในการทดลองใหม่แต่ในช่วงการทดลอง 10 นาทีนี้ถ้านักเรียนทำเสียงดังเกินระดับไม่ว่านักเรียนจะไม่ทำเสียงดังเกินกำหนดมาได้ก็หนักก็ตาม ในช่วงเวลาไม่เกิน 10 นาทีนั้น จะมีเสียงนกหวีดเป็นสัญญาณบอกแล้วนักเรียนทั้งชั้นก็ต้องเริ่มต้นนับเวลาของการไม่ส่งเสียงดังเกินระดับตั้งแต่ 1 นาทีใหม่ไปจนครบ 10 นาที จึงจะได้รับสิทธิเป็นเวลา 2 นาทีเพื่อทำกิจกรรมดังกล่าว จากผลการทดลองพบว่า การวางเงื่อนไขเป็น

กลุ่มสามารถลดระดับความตึงของเสียงในชั้นเรียนลงได้

ในปีค.ศ. 1971 ไทเลอร์และซูลเซอร์ (ปราณี สถาปิตานนท์. 2528 ; 18; อ้างอิงมาจาก Tyler and Sulzer. 1971) ใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับเด็กปฐมวัยทั้งห้องเรียนโดยใช้เวลาว่างพิเศษกับพฤติกรรมนอนอย่างเงียบในช่วงเวลานอนพัก และพบว่าการวางเงื่อนไขกลุ่มนี้ใช้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษากับเด็กพิเศษโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มด้วยการให้สิทธิพิเศษเพื่อเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้ (ปราณี สถาปิตานนท์. 2528 : 18; อ้างอิงมาจาก Elam and Sulzer. 1972)

เดรบบแมนและคนอื่นๆ (Drebman, et al. 1974 : 93-101) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการวางเงื่อนไขด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนนอนของเด็กเกรด 1 จำนวน 23 คน โดยแบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะได้รับการวางเงื่อนไข 4 แบบโดยการสลับเปลี่ยนเงื่อนไขแต่ละช่วงคือ 1) ให้การเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นรายบุคคล 2) ให้การเสริมแรงโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ก่อนนอนมากที่สุด 3) ให้การเสริมแรงโดยการวางเงื่อนไขกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ก่อนนอนน้อยที่สุดและ 4) ให้การเสริมแรงโดยการวางเงื่อนไขกลุ่มโดยดูจากพฤติกรรมของเด็กที่ถูกกลุ่มขึ้นมา ซึ่งจำนวนคะแนนที่ได้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นเวลาว่างได้ คือ คะแนน 1 ต่อเวลาว่าง 1 นาที ผลปรากฏว่าการวางเงื่อนไขทั้ง 4 แบบ มีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อนนอนของเด็กและให้ผลไม่แตกต่างกันซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแกลเลเกอร์และคณะ (สุดา เหล็ยวิริยกิจ. 2528 : 16; อ้างอิงมาจาก Gallagher, et al. 1967 : unpagged) ที่พบว่า การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมลูกจากที่นั่งโดยไม่ได้รับอนุญาตของเด็กในชั้นเรียนได้

ฟิชเบนและวอซิค (Fishbein and Weisk. 1981: 89-93) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการลดพฤติกรรมที่ก่อความวุ่นวายของนักเรียนในระหว่างชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 จำนวน 25 คน โดยใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการเสริมแรงทางบวกโดยให้นักเรียนทำงานที่ชอบ เช่น อ่านหนังสือ

ที่ชอบ วาดรูป เป็นต้น ในช่วงเวลาว่างในตอนบ่ายเป็นเวลา 10 นาที โดยมีเงื่อนไขว่า ตลอดชั่วโมงการใช้ห้องสมุดนักเรียนจะต้องตอบคำถามต่างๆที่ครูกำหนดให้โดยหาคำตอบจากหนังสือในห้องสมุดและห้ามส่งเสียงเอะอะหรือเล่นหยอกล้อกัน ถ้าครูเห็นใครหยอกล้อหรือส่งเสียงเอะอะครูจะหักเวลาออกครั้งละ 1 นาที ผลการทดลองพบว่า การใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการเสริมแรงทางบวกสามารถช่วยลดความถี่ของพฤติกรรมการก่อความวุ่นวายในระหว่างชั่วโมงการใช้ห้องสมุดของนักเรียน และขณะเดียวกันก็เพิ่มความถี่ของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อีกด้วย

นอกจากการใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียนแล้ว สเปนซ์ และคณะ (Speltz, et al. 1982 : 533-544) ยังได้ทดลองใช้การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกรด 1 จำนวน 12 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 3 คน ใช้การวางเงื่อนไขด้วยเบี้ยอรรถกร 4 แบบ คือ 1) เงื่อนไขการเสริมแรงตามผลงานของตนเอง 2) เงื่อนไขการเสริมแรงตามคะแนนเฉลี่ยของผลงานของกลุ่ม 3) เงื่อนไขการเสริมแรงตามผลงานของคนที่ได้คะแนนต่ำสุดของกลุ่มและ 4) เงื่อนไขการเสริมแรงตามผลงานของบุคคลที่ถูกสุ่มขึ้นมาจากกลุ่ม โดยที่เงื่อนไขต่างๆทั้ง 4 นี้ได้ให้หมุนเวียนสลับกันไปจนครบทั้ง 4 เงื่อนไขใน 4 กลุ่ม ส่วนเบี้ยอรรถกรนั้นนักเรียนสามารถนำไปแลกเปลี่ยนพิเศษ กิจกรรมที่ชอบและเกมส์ต่างๆ เป็นต้น ผลการทดลองพบว่า การวางเงื่อนไขทั้ง 4 แบบสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ผลไม่แตกต่างกันและนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สังเกตพฤติกรรมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนโดยใช้วิดีโอเทป พบว่าการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางบวกได้มากกว่ากลุ่มอื่น

นอกเหนือไปจากการใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในการเรียนการสอนแล้ว ยังได้มีการนำการเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มไปใช้ในการปรับพฤติกรรมอื่นๆ เช่น พฤติกรรมขโมย ซึ่งสวิตเซอร์ และคณะ (Switzer et al. 1977 : 267 : 272) ได้ทดลองใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มเพื่อลดพฤติกรรมขโมย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียน

เกรด 2 จำนวน 3 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 26 คน โดยนักเรียนห้องที่ 1 และ 2 ได้รับการบรรยายการต่อต้านขโมยในระยะที่ 1 และการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในระยะที่ 2 ส่วนห้องเรียนที่ 3 ได้รับเฉพาะการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มเท่านั้น ในระยะที่มีการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มนั้นนักเรียนได้รับตัวเสริมแรงเป็นเวลาพิเศษ 10 นาที ต่อจากเวลารับประทานอาหารว่างถ้าวันนั้นไม่มีของหายในห้อง หรือถ้ามีของหายแต่ของนั้นได้กลับคืนมาภายในวันเดียวกัน นักเรียนจะถูกทำโทษโดยการงดเวลาพิเศษ 10 นาที แต่จะได้พักเมื่อถึงเวลาอาหารว่างตามปกติ และถ้าของที่หายไปนั้นไม่ได้คืนมานักเรียนจะถูกทำโทษโดยการงดเวลาอาหารว่างและเวลาพัก 10 นาทีหลังจากนั้น ผลการทดลองพบว่า การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมขโมย ส่วนการบรรยายการต่อต้านขโมยนั้นพบว่า ทั้งห้องเรียนที่ 1 และห้องเรียนที่ 2 มีการขโมยสูงขึ้นกว่าในระยะเส้นฐาน

งานวิจัยภายในประเทศ

ในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่ม เช่น วันทนา กิ่งจงเจริญสุข (2526 : 43-44) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม กรุงเทพมหานคร 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน เป็นห้องที่นักเรียนมีพฤติกรรมก่อวุ่นในชั้นเรียนมากที่สุดตามคำรายงานของครูผู้สอนและจากการสังเกตของผู้วิจัย การวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ระยะโดยใช้การทดลองแบบ AB²B² สำหรับกลุ่มที่ 1 และแบบ AB²B²B สำหรับกลุ่มที่ 2 โดยที่ A คือ ระยะเส้นฐาน B¹ คือระยะที่ให้การเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม B คือ ระยะที่ให้การเสริมแรงเป็นรายบุคคล การทดลองทั้ง 5 ระยะนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ โดยระยะที่ 1 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2-5 ใช้เวลาระยะละ 1 สัปดาห์ ซึ่งในแต่ละระยะได้มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมสัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 1 คน วันละ 30 นาที ผลการทดลองพบว่า การเสริมแรงทางบวกด้วยเบี้ยอรรถกรโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ และให้ผลไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ยังได้มีการนำการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มไปใช้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดังเช่น ปราณี สถาปิตานนท์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเสริมแรงบวก โดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิวราย บุญมีรังสฤษดิ์ จังหวัดนครปฐม จำนวน 32 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีคะแนนสอบวิชาภาษาอังกฤษเฉลี่ยตลอด 3 เทอมที่ผ่านมาประมาณร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 16 คน กลุ่มควบคุม 16 คน การวิจัยนี้ใช้การทดลองแบบกลุ่มควบคุม-กลุ่มทดลองทดสอบหลังการทดลอง ทั้งสองกลุ่มได้รับการสอนแบบเดียวกัน แต่กลุ่มทดลองจะได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม เมื่อคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบวิชาภาษาอังกฤษถึงเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการเสริมแรงหลังจากการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่สอนทั้งหมด พบว่ากลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม สามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบได้มากกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตา เหลี้ยววิริยกิจ (2528 : 52-53) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนโดยกลุ่มเพื่อนและการสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็นกลุ่มในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 75 คน นักเรียนในแต่ละห้องเป็นเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่างๆอยู่ร่วมกัน ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 3 ห้องนี้ไม่แตกต่างกัน จากนั้นจับฉลากเพื่อกำหนดกลุ่มทดลอง โดยแบ่งกลุ่มตามการแบ่งจำนวนห้องเรียน กลุ่มที่ 1 สอนโดยกลุ่มเพื่อนเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 2 สอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็นกลุ่ม กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม การวิจัยนี้ใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ กลุ่มทดลองทั้งสองได้รับการสอนโดยกลุ่มเพื่อนสัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 30 นาที สำหรับกลุ่มที่มีเงื่อนไขการเสริมแรงนั้นใช้เบี้ยอรรถกร กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการสอนโดยกลุ่มเพื่อนและการเสริมแรงใดๆ หลังจากสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยได้ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม พบว่ากลุ่มที่มีการสอน

โดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็นกลุ่ม สามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบคณิตศาสตร์ได้สูงกว่ากลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่มเพื่อนเพียงอย่างเดียวและกลุ่มควบคุม สำหรับกลุ่มที่มีการสอนโดยกลุ่มเพื่อนเพียงอย่างเดียวกับกลุ่มควบคุมนั้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็นกลุ่ม สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้

อีแวนและออสวอลท์ แพตเตอร์สัน แพตเตอร์สัน โจนส์ ไวท์ทรีเออร์และไวท์ (Evan and Oswalt, 1968; Patterson Jones, Whittier and Wright, 1965) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีผลในการเป็นแรงเสริมต่อการเพิ่มพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของแต่ละคนในกลุ่ม วอล์ฟและริสเลย์ (Wolf and Risley, 1967) พบว่า เทคนิคผลกรรมของกลุ่ม มีผลมากกว่าผลกรรมของแต่ละคนในการควบคุมพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของนักเรียน (วันทนา กิ่งจงเจริญสุข, 2526 : 16-17; อ้างอิงมาจาก Herman Tremontana, 1971:113-118)

จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศก็ได้สนับสนุนยืนยันถึงผลสำเร็จในการใช้ควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในการปรับพฤติกรรมแต่ยังไม่มิงงานวิจัยใดที่นำ 2 วิธีนี้มาเปรียบเทียบกันให้เห็นเด่นชัด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ที่มีต่อพฤติกรรมก่อนวัยเรียนของผู้เรียน ในงานวิจัยนี้จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างห้องละ 4 คน เนื่องจากมีข้อจำกัดในกลุ่มที่ควบคุมตนเอง ซึ่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยต้องทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมอย่างละเอียดเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้ใช้วิธีควบคุมตนเองจริง การใช้กลุ่มตัวอย่างห้องละ 4 คนนี้ แอสช์ (เสถียร นิยมญาติ, 2524 : 83-85; อ้างอิงมาจาก Asch, 1951 : 177-190) ทำการวิจัยพบว่า ในการที่ทำให้การคล้อยตามเกิดขึ้นมามากที่สุดนั้นขนาดของเสียงส่วนใหญ่ คือ 3 หรือ 4 คน การไปเพิ่มเสียงส่วนใหญ่ให้มากกว่านั้นไม่ช่วยทำให้สัดส่วนของการคล้อยตามเพิ่มขึ้นไปช่วยแต่ประการใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ปีการศึกษา 2533 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ปีการศึกษา 2533 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดจำนวน 16 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยให้อาจารย์ประจำวิชาการใช้ห้องสมุดประเมินพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม -ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดภายในห้องเรียนจากอาจารย์ประจำวิชาการใช้ห้องสมุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 ห้อง คือ ห้อง 5/1 - 5/5 มาห้องละ 10 คน รวมจำนวน 50 คน
2. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนอีกครั้งหนึ่งแล้วนำรายชื่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดจำนวน 5-7 พฤติกรรม มาเรียงลำดับจากผู้ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดมากไปหาน้อย
3. ผู้วิจัยสุ่มห้องเรียนที่นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดมากกว่า 4 คนมา 4 ห้องเรียน
4. ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนในข้อ 3 เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง
5. สุ่มนักเรียนอย่างง่ายมาห้องละ 4 คน (ในกรณีที่มีนักเรียนสมัครใจเข้าร่วม

การทดลองมากกว่าห้องละ 4 คน)

6. สุ่มห้องเรียนอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเพื่อแยกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 2 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการควบคุมตนเอง
2. โปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
3. แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุด

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมการควบคุมตนเอง
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเอง
 - 1.2 นำโปรแกรมการควบคุมตนเองที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดนิทกษ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี รังสีนันท์และอาจารย์ถวิล น้อยสุวรรณ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

สำหรับกลุ่มที่ควบคุมตนเองนั้นจะให้นักเรียนควบคุมตนเอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 40 นาที ตามตารางสอน (ดูในภาคผนวก)
2. โปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
 - 2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
 - 2.2 นำโปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดนิทกษ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี รังสีนันท์และอาจารย์ถวิล น้อยสุวรรณ ตรวจสอบเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

สำหรับกลุ่มที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มนั้นจะวางเงื่อนไขนักเรียน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 20 นาที รวม 40 นาที ตามตารางสอน (ดูในภาคผนวก)

3. แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด

- 3.1 ผู้วิจัยศึกษาตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบันทึกพฤติกรรมโดยการสังเกต
- 3.2 สังเกตพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียนและสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุดเกี่ยวกับพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด
- 3.3 สร้างนิยามและแบบบันทึกพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี รังสีนนท์และอาจารย์ถวิล น้อยสุวรรณ ตรวจสอบ
- 3.4 นำแบบบันทึกพฤติกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้บันทึกพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นตอนในการสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยศึกษาทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการวิจัย นิยามของพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดและแบบบันทึกการสังเกตให้เข้าใจตรงกันและใช้ได้ถูกต้อง โดยหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกตได้ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป
2. การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทำในวิชาการใช้ห้องสมุด ซึ่งมีการเรียนการสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้งๆละ 40 นาที ในการเรียนแต่ละครั้งจะสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลา 40 นาที โดยแบ่งการสังเกตเป็น 8 ช่วง ช่วงละ 4 นาที นาทีละ 1 คนพัก 1 นาทีในแต่ละช่วง ถ้าในแต่ละช่วงเวลาสังเกต นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดก็ให้ใส่เครื่องหมาย(+)ลงในตารางบันทึกพฤติกรรม แต่ถ้านักเรียนไม่มีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดก็ให้ใส่เครื่องหมาย(-)ลงในตารางบันทึกพฤติกรรม
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตนักเรียนในห้องสมุด โดยอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนได้ชัดเจนและไม่ให้นักเรียนเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกต

ดัชนีความเชื่อมั่นของการสังเกตนี้ ผ่องพรรณ เกิดนิทัศน์ (2527 : 48-50)

กล่าวหาว่าสามารถหาได้จากสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คน โดยจะต้องมีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป หรือต้องตรงกันอย่างน้อย 4 ใน 5 ครั้ง จึงถือว่าการสังเกตนั้นเชื่อถือได้ สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน}}{\text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกตรงกัน} + \text{จำนวนช่วงเวลาที่บันทึกต่างกัน}}$$

เนื่องจากการสังเกตครั้งนี้ใช้จำนวนพฤติกรรมมิใช่ช่วงเวลา ดังนั้น จึงเปลี่ยนคำว่าช่วงเวลาในสูตรเป็นคำว่าพฤติกรรมแทน

แบบแผนการทดลอง

การทดลองนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) โดยผู้วิจัยแบ่งระยะการทดลองดังนี้

ระยะ A₁ เป็นระยะเส้นฐานพฤติกรรม ใช้เวลา 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ในสภาพการเรียนการสอนปกติ โดยที่ยังไม่ให้การควบคุมตนเองหรือการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

ระยะ B เป็นระยะทดลอง ใช้เวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยใช้การควบคุมตนเองกับผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 และใช้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ในสภาพการเรียนการสอนตามปกติ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

ระยะ A₂ เป็นระยะหลังการทดลองหรือระยะติดตามผลใช้เวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่มในสภาพการเรียนการสอนปกติหลังการทดลองในระยะ B แล้ว

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนัก

เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต จนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง = .92

2. ขั้นตอนการทดลองใช้เวลาทั้งหมด 15 สัปดาห์ การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะคือ

2.1 ระยะที่ 1 (A₁) หรือระยะเส้นฐานพฤติกรรม ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มในสภาพการเรียนการสอนตามปกติ ใช้เวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 40 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2533 ในช่วงเวลาที่ใช้ห้องสมุดตามตารางสอน (ดูภาคผนวก) เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้วผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัยซึ่งมีค่า .88-1.00 แล้วจัดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ โดยที่ยังไม่ให้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มแก่ผู้รับการทดลอง

2.2 ระยะที่ 2 (B) หรือระยะทดลอง ผู้วิจัยใช้ขั้นตอนการควบคุมตนเองกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และ ใช้ขั้นตอนการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 40 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ในช่วงเวลาที่ใช้ห้องสมุดตามตารางสอน (ดูภาคผนวก) ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 กล่าวคือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ขณะเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดรวมทั้งให้ผู้รับการทดลองสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของตนเอง เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด มาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัยซึ่งมีค่า .96-1.00 แล้วจัดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ และนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้วิจัยแล้วจึงให้การเสริมแรงเฉพาะผู้รับการทดลองที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ตามเงื่อนไขการเสริมแรงที่ได้

ตกลงกัน (ดูโปรแกรมการควบคุมตนเองในภาคผนวก) สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2 กล่าวคือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ขณะเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด เมื่อหมดเวลาของการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัยซึ่งมีค่า .98-1.00 แล้วจัดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ จากนั้นผู้วิจัยจับฉลากชื่อผู้รับการทดลองมา 1 ชื่อ เปิดอ่านแล้วคืนฉลากกลับที่เดิม แล้วผู้วิจัยให้การเสริมแรงแก่ผู้รับการทดลองทั้งกลุ่มตามเงื่อนไขการเสริมแรงที่ได้ตกลงกัน (ดูโปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในภาคผนวก)

2.3 ระยะที่ 3 (A_3) หรือระยะติดตามผล ใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงติดตามผลหลังการทดลองและช่วงศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุด

ช่วงติดตามผลหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองที่เกิดขึ้น หลังจากที่ได้ยุติการให้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มใช้เวลา 3 - สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 40 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2533 ในระยะนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นช่วงติดตามผลหลังการทดลอง ใช้เวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2533 และช่วงที่สองเป็นช่วงศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุด ใช้เวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2533 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ในช่วงนี้ไม่มีการใช้ห้องสมุดตามตารางสอน (ดูภาคผนวก) โดยไม่ให้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัยซึ่งมีค่า .95-1.00 แล้วจัดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์และเขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุด

การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดของผู้รับการทดลอง ในแต่ละครั้งมาหาสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย หลังจากนั้นนำ ข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ทางสถิติและเสนอข้อมูลเป็นกราฟเส้นตรง เพื่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดในแต่ละระยะของผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 คชแนนเฉลี่ย (\bar{X}) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2530:42)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2530:74)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดก่อนทดลองและหลังทดลอง

ใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched Pairs Signed-Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์, 2528:111)

2.2 เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุด ระหว่างกลุ่ม

ทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้การทดสอบของแมน วิทนีย์ (The Mann-Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์, 2528:149)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุด
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุด
T	แทน	ผลรวมของค่าที่มีจำนวนน้อยกว่าซึ่งใช้พิจารณาในการทดสอบของวิลคอกชัน
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดลองของแมน - วิทนี

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
3. เปรียบเทียบความคงทนของพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
4. แสดงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดของนักเรียน ในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการเขียนกราฟเส้นตรง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ภายในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่ม	N	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		T
		\bar{X}	S	\bar{X}	S	
1	8	24.13	1.73	0.63	1.19	0 ^{**}
2	8	24.38	2.50	1.75	1.67	0 ^{**}

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ภายหลังได้รับการควบคุมตนเองและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยข้อ 1 และข้อ 2 ที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่ม	N	\bar{X}	S	U
1	8	23.50	2.07	24.5
2	8	22.63	2.50	

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ภายหลังได้รับการควบคุมตนเองและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบความคงทนของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 3 เปรียบเทียบความคงทนของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

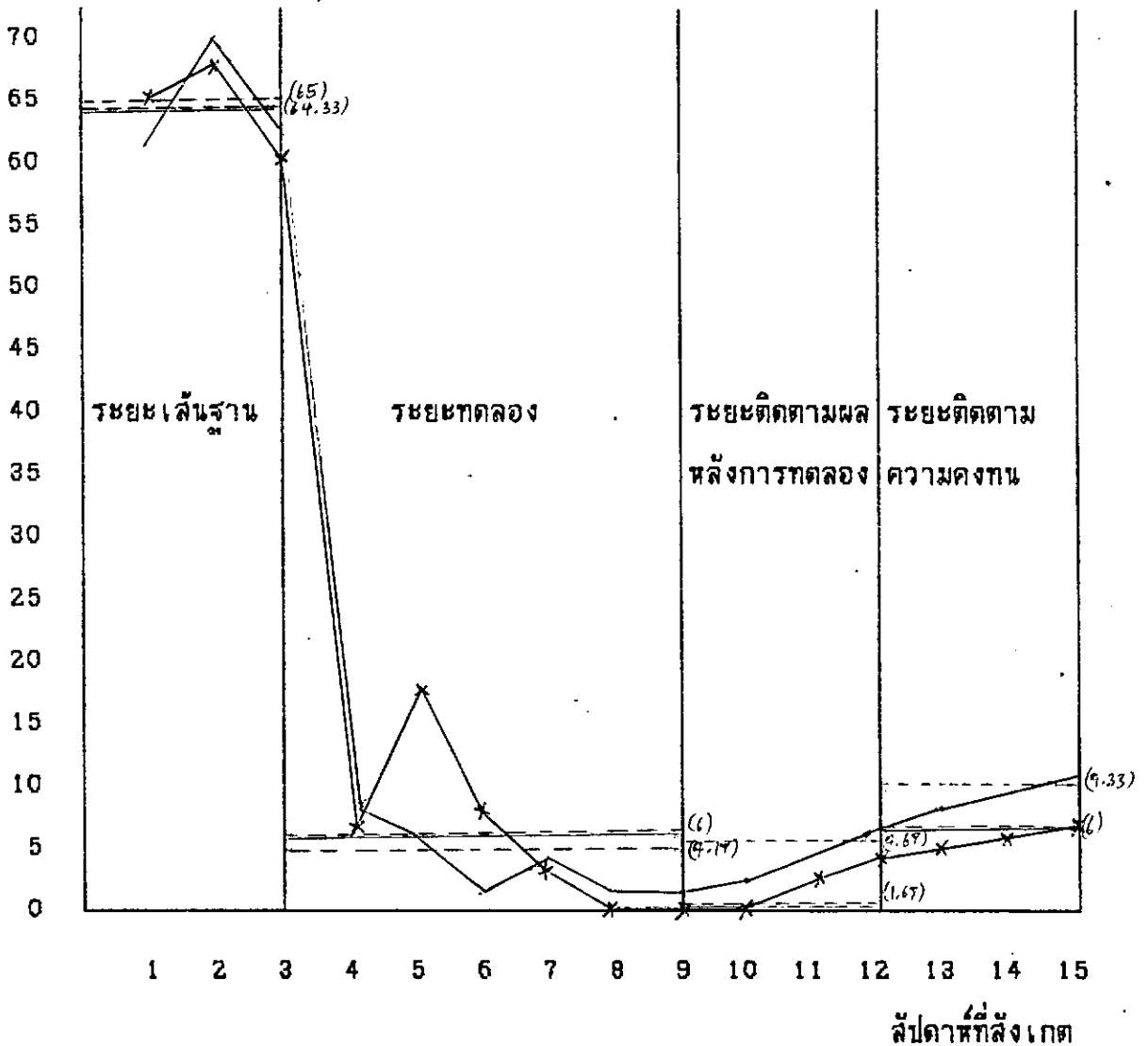
กลุ่ม	N	\bar{X}	S	U
1	8	2.25	1.39	13.5
2	8	3.50	0.93	

จากตาราง 3 แสดงว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ภายหลังได้รับการควบคุมตนเองและนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ภายหลังได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

4. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ให้การควบคุมตนเองและนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ให้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ คือระยะที่ 1 ระยะเส้นฐานพฤติกรรม ระยะที่ 2 ระยะทดลอง และระยะที่ 3 ระยะหลังทดลอง ปรากฏผลดังแสดงในภาพประกอบ 1

พฤติกรรมก่อนในห้องสมุด

ภาพประกอบ 1 พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ตลอด 3 ระยะ

- x——x ผลรวมของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละสัปดาห์
- ผลรวมของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละสัปดาห์
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ในแต่ละช่วง
- ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ในแต่ละช่วง

จากภาพประกอบจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้การควบคุมตนเอง(ระยะที่ 2) ลดลงกว่าในระยะเส้นฐานพฤติกรรม(ระยะที่ 1) และลดลงอีกในระยะติดตามผลแต่เพิ่มขึ้นในระยะติดตามความคงทน นั่นคือ พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 (Self-Control) ในระยะที่ 1 เป็น 64.33 ลดลงเป็น 6 ในระยะที่ 2 และลดลงเป็น 1.67 ในระยะที่ 3 แต่เพิ่มขึ้นเป็น 6 ในระยะติดตามความคงทน

สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 จากภาพประกอบจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม(ระยะที่ 2) ลดลงกว่าในระยะเส้นฐานพฤติกรรม(ระยะที่ 1) แต่เพิ่มขึ้นในระยะติดตามผลและระยะติดตามความคงทน นั่นคือ พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 (Group Contingency) ในระยะที่ 1 เป็น 65 ลดลงเป็น 4.17 ในระยะที่ 2 แต่เพิ่มขึ้นเป็น 4.67 ในระยะที่ 3 และเพิ่มขึ้นเป็น 9.33 ในระยะติดตามความคงทน

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสอง ปรากฏว่าในระยะเส้นฐานพฤติกรรม(ระยะที่ 1) พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 (Self-Control) ต่ำกว่าพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 (Group Contingency) เล็กน้อยโดยความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในระยะทดลอง เมื่อนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองได้ใช้การควบคุมตนเอง และได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 กลับสูงกว่าพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 เล็กน้อย และในระยะที่ 3 ซึ่งเป็นระยะติดตามผลในช่วงหลังการทดลอง จำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเพิ่มขึ้น แต่จำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 กลับต่ำกว่าจำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 เล็กน้อย

ในช่วงสุดท้ายคือระยะติดตามความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดนั้น พบว่าจำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดค่อยๆ เพิ่มขึ้นโดยนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มจะมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดสูงกว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ใช้การควบคุมตนเอง แต่เมื่อทดสอบด้วย The Mann-Whitney U Test แล้ว ได้ค่า $U=13.5$ จึงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ(ค่า U ต้อง ≤ 13 จึงจะมีนัยสำคัญ)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้วิธีการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองกับวิธีการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดลดลงหลังการทดลอง
2. นักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดลดลงหลังการทดลอง
3. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด ลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ปีการศึกษา 2533 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดจำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ปีการศึกษา 2533 สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดจำนวน 16 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับความควบคุมตนเองและกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับความการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมการควบคุมตนเอง
2. โปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
3. แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุด

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนทดลอง

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 กลุ่มๆ ละ 8 คน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของการสังเกต จนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง = .92

2. ขั้นตอนการทดลองใช้เวลาทั้งหมด 15 สัปดาห์ การทดลองครั้งนี้เป็นการทดลองแบบสลับกลับ (ABA Reversal Design) แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ คือ

- 2.1 ระยะที่ 1 (A_1) หรือระยะเส้นฐานพฤติกรรมผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนทวนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ในสภาพการเรียนการสอนตามปกติ ใช้เวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 40 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2533 ในช่วงนี้การใช้ห้องสมุดตามตารางสอน (ดูภาคผนวก) เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้วผู้วิจัยนำ

ผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุด มาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งมีค่า .88-1.00 แล้วจดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลอง แต่ละคนไว้ โดยที่ยังไม่ให้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มแก่ผู้รับการทดลอง

2.2 ระยะที่ 2 (B) หรือระยะทดลอง ผู้วิจัยใช้นั้นตอนการควบคุมตนเองกับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 และใช้นั้นตอนการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม กับนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มใช้เวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้ง ๑๒ 40 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ในช่วงเวลาที่ใช้ห้องสมุดตามตารางสอน(ดูภาคผนวก) ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 กล่าวคือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ขณะเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด พร้อมทั้งให้ผู้รับการทดลองสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของตนเอง เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้ว ผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งมีค่า .96-1.00 แล้วจดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้และนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลอง มาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้วิจัยแล้วจึงให้การเสริมแรงเฉพาะผู้รับการทดลองที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องตั้งแต่ .80 ขึ้นไป ตามเงื่อนไขการเสริมแรงที่ได้ตกลงกัน(ดูโปรแกรมการควบคุมตนเองในภาคผนวก) สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2 กล่าวคือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ขณะเรียนวิชาการใช้ห้องสมุด เมื่อหมดเวลาของการสังเกตแล้วผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดมาหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งมีค่า .98-1.00 แล้วจดบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้ จากนั้นผู้วิจัยจับฉลากชื่อผู้รับการทดลองมา 1 ชื่อเปิดอ่านแล้วคืนฉลากกลับที่เดิมแล้วผู้วิจัยให้การเสริม

แรงแก่ผู้รับการทดลองทั้งกลุ่มตามเงื่อนไขการเสริมแรงที่ได้ตกลงกัน (ดูโปรแกรมการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มในภาคผนวก)

2.3 ระยะที่ 3 (A_3) หรือระยะติดตามผลใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงติดตามผลหลังการทดลองและช่วงศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด

ช่วงติดตามผลหลังการทดลอง ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองทั้งสองที่เกิดขึ้น หลังจากที่ได้ยุติการให้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มใช้เวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 40 นาที เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2533 ในระยะนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นช่วงติดตามผลหลังการทดลอง ใช้เวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2533 และช่วงที่สองเป็นช่วงศึกษาความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดใช้เวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2533 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในช่วงเวลาในห้องสมุดตามตารางสอน(ดูภาคผนวก) โดยไม่ให้การควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้วผู้วิจัยนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดมาหาลัมประสิทธิ์ความสอดคล้องกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งมีค่า .95-1.00 แล้วจึงบันทึกเป็นพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองแต่ละคนไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์และเขียนกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด

3. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3.1 นำผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด มาหาลัมประสิทธิ์ความสอดคล้องระหว่างผู้สังเกต 2 คนซึ่งมีค่าระหว่าง .95-1.00

3.2 นำผลการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดในข้อ 3.1 มาวิเคราะห์ทางสถิติ

3.3 นำเสนอข้อมูลด้วยกราฟเส้นตรง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองและนักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีการลดพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลมกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดลดลงหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของปภาวดี แจ็งศิริ (2527: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า การควบคุมตนเองสามารถลดพฤติกรรมก่อนลงในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้และ ภารณี อินทศร (2526: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า วิธีการควบคุมตนเองสามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มขึ้นนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยในต่างประเทศของแดรบแมน สไปตส์นิก และโอ เลียร์ (Drabman, Spitselnic and O'Leary, 1973: 10-16) ซึ่งพบว่า การใช้วิธีสังเกตและประเมินตนเองทำให้พฤติกรรมก่อนลงในชั้นเรียนลดลง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของโบลสเตดและจอห์นสัน (Boldsted and Johnson, 1972: 443-454) ซึ่งพบว่า การฝึกกระบวนการควบคุมตนเองมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมก่อนลงในชั้นเรียนมากกว่าการเสริมแรงจากภายนอก

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 มีพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดลดลงอันเนื่องมาจากการควบคุมตนเองนั้น อาจเป็นเพราะพวกเขามีโอกาสเลือกตัวเสริมแรงเพื่อสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเองและการมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย คือการไม่แสดงพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดทำให้มีแรงจูงใจในการลดพฤติกรรมมากขึ้น ดังเช่นที่จอห์นสันและไวท์ (Johnson and White, 1991:488-497) ได้เสนอทัศนะว่า การกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลได้ประเมินตนเองและมีโอกาสเลือกควบคุมตนเองได้นั้น มีคุณสมบัติเหมือนเป็นตัวเสริมแรงแฝงอยู่ซึ่งหมายความว่า มนุษย์มีความพอใจที่ได้ควบคุมพฤติกรรมของตนเองยิ่งกว่าการถูกผู้อื่นควบคุม

2. นักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม มีพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดลดลงหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของปราณี สถาปิตานนท์ (2528: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้และสุดา เหลี้ยววิริยกิจ (2528: บทคัดย่อ) พบว่า การสอนโดยกลุ่มเพื่อนร่วมกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงทางบวกเป็นกลุ่มสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศของ ฟิชบินและวอซิค (Fishbein and Wasik, 1981:89-93) ที่ศึกษาพบว่า การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มและการเสริมแรงทางบวกสามารถลดพฤติกรรมการก่อความวุ่นวาย ในระหว่างการใช้ห้องสมุดได้

การที่นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 มีพฤติกรรมก่อนทบทวนในห้องสมุดลดลงอันเนื่องมาจากการได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มนั้นอาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนซึ่งในด้านจิตวิทยาวิจัยรุ่นนั้น ช่วงวัยนี้เพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากในการชักจูงให้เกิดความคล้อยตามซึ่งกันและกันในกลุ่มดังที่บราวน์สโตนและวิลลิส (วันทนา กิ่งจงเจริญสุข, 2526:41 อ้างอิงมาจาก Brownstone and Willie, 1971:334-337) ศึกษาพฤติกรรมคล้อยตามเพื่อนพบว่า พฤติกรรมดังกล่าวมีมากกว่าในช่วงวัยอื่น โดยเฉพาะในระยะวัยรุ่นตอนต้น มีพฤติกรรม

คล้ายตามเพื่อสูง

3. การเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการควบคุมตนเองและกลุ่มที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม พบว่าทั้งสองวิธีนี้ให้ผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แต่จากกราฟเส้นแสดงการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งได้รับการควบคุมตนเองจะลดลงมากกว่าในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มตั้งแต่สัปดาห์ที่ 7 ซึ่งเป็นปลายระยะทดลอง และยังคงต่ำกว่าไปเรื่อยๆในระยะติดตามผลหลังการทดลองและระยะติดตามความคงทนด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้นั้นก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ดังที่ เลนคอร์ท (Lefcourt, 1966:206-220) พบว่า การที่บุคคลมีโอกาเลือกเงื่อนไขแวดล้อมเพื่อสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเองนั้น ทำให้บุคคลมีแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมมากขึ้น เนื่องจากแต่ละบุคคลมีฐานะเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดของตนอยู่แล้ว ฉะนั้นการที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ จึงเป็นการเสริมแรงตนเองที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ดังนั้นแม้เมื่อถอดถอนการเสริมแรงออกแล้วผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งได้รับการควบคุมตนเองจึงยังมีแนวโน้มในการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดได้มากกว่าผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีเพียงตัวเสริมแรงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างของปริมาณการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของทั้งสองกลุ่มไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 มีค่าน้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 แสดงว่านักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเอง มีแนวโน้มที่จะลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดได้มากกว่านักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 มีค่าน้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 แสดงว่า

นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 แต่ละคนมีการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดใกล้เคียงกันมากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2

จากการเปรียบเทียบความคงทนของการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ไม่พบความแตกต่างของความคงทนในการลดพฤติกรรมดังกล่าวแต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความคงทน พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 น้อยกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ 1 มีแนวโน้มที่จะมีความคงทนในการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดได้มากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 แต่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลองที่ 1 มากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 แสดงว่า การลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนแต่ละคนภายในกลุ่มทดลองที่ 1 มีความแตกต่างกันมากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงว่าการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดลดลง ดังนั้นครูอาจารย์จึงสามารถนำวิธีปรับพฤติกรรมทั้งสองวิธีไปใช้ลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดได้

1.2 การปรับพฤติกรรมด้วยวิธีควบคุมตนเอง เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้บุคคลพึ่งตนเองด้วยการแก้ปัญหาของตนด้วยตนเอง และจากผลการวิจัยพบว่านอกเหนือจากการปรับพฤติกรรมในสถานการณ์เรียนการสอนแล้ว วิธีควบคุมตนเองนี้ยังสามารถใช้ปรับพฤติกรรมอื่นๆได้ด้วย เช่น ปรับพฤติกรรมการรับประทานอาหารเพื่อลดน้ำหนัก (Mahoney 1974: 48-57) การอดบุหรี่ (Axelrod, Hall, Weis and Roher, 1974) ดังนั้นเพื่อส่งเสริมค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญของรัฐบาลเรื่องการพึ่งตนเอง จึงสมควรที่จะเผยแพร่การปรับพฤติกรรมด้วยวิธีควบคุมตนเองกับนักเรียน นิสิตนักศึกษาและประชาชนทั่วไป การปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มก็เช่นเดียวกัน เพราะเป็นการฝึกให้บุคคลตอบสนองต่อกลุ่มและฝึกการรับผิดชอบต่อผู้อื่น เนื่องจากในชีวิตประจำวันมีพฤติกรรมจำนวนมากที่เป็นมาตรฐาน

ของกลุ่มซึ่งน่าจะรับผิดชอบร่วมกัน นอกจากนี้การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มทำให้บุคคลเรียนรู้ผลของการกระทำของตนที่มีต่อกลุ่ม (Kazdin, 1975 : 142 - 143) ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกันก่อให้เกิดผลดีในการทำงานร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

2.1 ควรเพิ่มตัวแปรตามเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ เช่น ก้าวร้าว ขโมย หนีเรียน (ไม่ทำการบ้าน) เป็นต้น

2.2 การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มนั้นมีเงื่อนไขในการให้การเสริมแรงหลายแบบด้วยกัน เช่น เสริมแรงตามค่าเฉลี่ยของจำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของสมาชิกในกลุ่มหรือจากการสุ่มสมาชิกคนใดคนหนึ่งขึ้นมา แล้วใช้พฤติกรรมของสมาชิกคนนั้นมาเป็นเกณฑ์ในการให้ผลกรรมแก่ทุกคนในกลุ่ม หรือใช้พฤติกรรมของสมาชิกที่ก่อความมากที่สุดหรือก่อความน้อยที่สุดในกลุ่มมาเป็นเกณฑ์ให้ผลกรรมแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่ม จึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของเงื่อนไขในการให้การเสริมแรงต่างๆดังกล่าว

2.3 เพื่อให้การทดลองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นควรปรับปรุง ดังนี้

2.3.1 ตัวเสริมแรงที่ให้นักเรียนควรจะต้องมีความหลากหลายเพื่อจะได้สนองความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนซึ่งมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

2.3.2 ควรทำการสำรวจตัวเสริมแรงทุกสัปดาห์ เพราะความต้องการของเด็กอาจเปลี่ยนไปตามเวลา การได้รับตัวเสริมแรงซ้ำๆอาจทำให้ตัวเสริมแรงนั้นขาดประสิทธิภาพในการเสริมแรงและมีผลให้พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดเพิ่มสูงขึ้น

2.3.3 ควรทดลองเปลี่ยนการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราวคือให้สัปดาห์เว้นสัปดาห์ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

2.3.4 ควรเพิ่มเวลาในการทดลองเพื่อทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอและชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อนำข้อมูลที่ได้ออกมาเขียนกราฟ

2.3.5 ในวิธีการควบคุมตนเองควรใช้การถ่ายภาพด้วยวิดีโอมาช่วยในการทดลอง จะทำให้การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดมีความชัดเจนเที่ยงตรงมากขึ้น

2.3.6 ควรเปรียบเทียบเด็กที่มีบุคลิกภาพต่างกัน เช่น เด็กที่ใช้ตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง เรียกร้องความสนใจ คนที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นต้น เพราะวิธีควบคุมตนเองอาจใช้ได้ผลดีเฉพาะเด็กที่ใช้ตนเองเป็นจุดศูนย์กลาง และวิธีวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มอาจใช้ได้ผลดีเฉพาะเด็กที่ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มก็ได้

מזרח ארץ ישראל

บรรณานุกรม

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. *แบบแผนการทดลองและสถิติ*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- นิภา ศรีไพโรจน์. *สถิติอนุมารามetriง*. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2528.
- เบญจกุล จินาพันธ์. *การปรับปรุงพฤติกรรมในชั้นเรียน : การศึกษาเฉพาะกรณี พฤติกรรมอยู่ไม่สุขเกินปกติ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- ปภาวดี แจ็งศิริ. *ผลของการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527. อัดสำเนา.
- ✓ ประเทือง ภูมิภทราคม. *ผลของการเสริมแรงทางบวกปรับปรุงพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนในห้องเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 8-การศึกษาในแง่ของการแผ่ขยายข้ามพฤติกรรมสภาพการณ์และการคงอยู่ของพฤติกรรม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ปราณี สถาปิตานนท์. *ผลของการเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ปรีชา วิหคโต. *การฝึกครูประจำการในการประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อสร้างและรักษาพฤติกรรมที่อยู่ในระเบียบวินัยในชั้นเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ค. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ผดุง อารยวิญญู. *เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม*. ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.

- ผ่องพรรณ เกิดนิทกษ. *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น*. โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา
ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : 2530.
- พรชูลี อาชวอำรุงและสงบ ลักษณะ. "การปรับพฤติกรรมก่อนลงในโรงเรียน."
วารสารครุศาสตร์. 6(2) : 49-55. กรกฎาคม - สิงหาคม 2519.
- ภรณ์ อินทศร. *ผลของการใช้วิธีควบคุมตนเองปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียนในห้องเรียนของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย. 2526. อัดสำเนา.
- แมนมาล ชวลิต. *บรรณารักษศาสตร์ชุดประโยคครุมัธยม*. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ไทย. 2511.
- รัตนาพร สงวนประสาทพร. *การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิธีการใช้ห้องสมุดจากการสอนโดยการเล่านิทานและ
ไม่เล่านิทาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. 2517. อัดสำเนา.
- ลักขณา กฤษณา. *ผลของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรต่อการถาม-ตอบ คำถาม และ
การทำกาารเข้าวิชาวาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2524. อัดสำเนา.
- วันทนา กิ่งจงเจริญสุข. *ผลการให้การเสริมแรงทางบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
และเป็นรายบุคคลต่อการลดพฤติกรรมไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2526. อัด
สำเนา.
- วารุณีย์ จันทร์แสงสุก. *ผลของการสังเกตและการเสริมแรงตนเองตามทฤษฎีรีแมคต่อ
พฤติกรรมไม่สนใจเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนจวางดีรัฐคา
มิเชก*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2525.
อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ. กระทรวง. *หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. 2525.

- สมพร สุกคี่นย์. ม.ร.ว. การศึกษาเรื่องผลของการใช้แรงเสริมทางสังคมต่อพฤติกรรม
เจียบขรมผิดปกติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศค.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.
- สมพร สุกคี่นย์.ม.ร.ว. จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- สถิตย์ นิยมญาติ. จิตวิทยาสังคม. แผนกอิสระสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524.
- สามัญศึกษา. กรม. คู่มือการจัดกิจกรรมห้องสมุด. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2521.
- สิริมา เล็บครุฑ. การศึกษามุติกรรมของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่
ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองปัญหา เพื่อใช้ฝึกสอน
นักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน. วิทยานิพนธ์ ศค.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- สุดา เหล็ยววิริยกิจ. ผลของการสอนโดยกลุ่ม เนื่องกับการวางเงื่อนไขการเสริมแรงเป็น
กลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อรพินท์ อนงคนตรสกุล. ผลของการใช้การสอนตนเองต่อการลดความหุนหันของเต็กอายุ
10-12 ปี ในสถานสงเคราะห์เด็ก. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- อรสา ไทยการวงศ์. ผลของการใช้การควบคุมลึ่งเจ้าในการเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อุบล วุฒิสาลิกธิ์. กระบวนการควบคุมตนเองเพื่อลดความวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบ
คัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

- Asch, S.E. "Effects of Group Pressure upon the Modification and Distortion of Judgements." in *Harold Guetskow (Ed.)*, Group, Leadership and Men (Pittsburgh, Pa : Carnegie Press, 1951), pp.177-190.
- ✕ Ballard, Keith D., and Glynn, Ted. "Behavioral Self-Management in Story Writing with Elementary School Children." *Journal of Applied Behavior Analysis*. 8 : 387-398 ; 1975
- Boldstad, Orin D., and Johnson, Stephen M. "Self-Regulation in the Modification of Disruptive Classroom Behavior." *Journal of Applied Behavior Analysis*. 5 : 443-454 ; 1972
- Broden, M. and others. "Effects of Teacher Attention on \otimes Attending Behavior of Two Boys at Adjacent Desk." *Journal of Applied Behavior Analysis*. 3(3):199-203 A ; Fall, 1970
- Broden, Marcia ; Hall, Vance R. ; and Mitts, Brenda. "The Effects of Self-recording on the Classroom Behavior of Two Eighth-Grade Students." *Journal of Applied Behavior Analysis*. 4: 191-199 ; 1971.
- Cobb, Joseph A. and Hops Hyman. "Effects of Academic Survival Skill Training on Low Achieving First Graders," *The Journal of Educational Research*. 67(3) : 108-113 November, 1973.
- ✕ Cormier, W.H., and Cormier, L.S. *Interviewing Strategies for Helpers. A Guide to Assessment, Treatment, and Evaluation*. Monterey, California : Brooks/cole Publishing Company, 1979.
- ✓ Craighead, Edward W. Alen E. Kazdin. and M,J. Mahoney. *Behavior Modification*. Boston : Houghton Mifflin Company, 1976

- Drabman, Ronald S ; Spitalnik, Robert ; and O'Leary, Daniel,
 X K. "Teaching Self-Control to Disruptive Children." *Journal
 of Abnormal Psychology*. 82: 10-16 ; 1973.
- Fishbein, Jill E. and Barbara H. Wasik. "Effect of the Good
 Behavior Game on Disruptive Library Behavior." *Journal of
 Applied Behavior Analysis*. 14 : 89-93 ; 1981.
- Glynn, E.L., and Thomas, J.D. "Effect of Cueing on Self-Control
 of Classroom Behavior." *Journal of Applied Behavior Analysis*.
 7 : 299-306 ; 1974.
- Greiner, Jerry M., and Karoly, Paul. "Effects of Self-Control
 Training on Study Activity and Academic Performance :
 An Analysis of Self-Monitoring , Self-Reward, and
 Systematic Planning Components." *Journal of Counseling
 Psychology*. 23 : 495-502 ; November, 1976.
- Hoge, Robert D. and Sally Luce. "Predicing Academic Achievement
 from Classroom Behavior," *Educational Research*. 49 : 479-
 496 ; Sumner, 1979.
- ✓ Kazdin, Alan E. *Behavior Modification in Applied Setting*.
 Illinois : Dorsy Press, 1975.
- ✓ Kazdin, Alan E. *The Token Economy : A Review and Evaluation*.
 New York : Plenum Press, 1977.
- ✓ Kazdin, Alan E., and Bootzin, Richard R. "The Token Economy :
 An Evaluative Review." *Journal of Applied Behavior
 Analysis*. 5 : 343-372 ; 1972.
- Lefcourt, H.M. "Internal versus External Control of Reinforcement:
 A Review" *Psychological Bulletin*. 65 : 206-220 ; 1966

- Ruppel, George. "Self-Management and Reading Rate Improvement." *Journal of Counseling Psychology*. 26:451-454 ; September, 1979.
- Sagotsky, Gerald ; Patterson, Charlotte J.; and Lepper, Mark R., "Training Children's Self-Control : A Field Experiment in Self- monitoring and Goal-setting in the Classroom." *Journal of Experimental Child Psychology*. 25 : 242-253 ; 1978.
- Schmidt, Gilbert W., and Ulrich, Robert E. "Effect of Group Contingent Events upon Classroom Noise." *Journal of Applied Behavior Analysis*. 2: 171-179 ; 1969.
- Skinner, B.F. "The Organization of Behavior,(1953)." *Modification of Child Behavior*. Edited by Garth J. Blackham and Adolph Silberman. California : Wadsworth Publishing Company, Inc., 1971.
- Spelt, Mathew L. Joan, Shimamura Wenters. and Mc Regnolds, William T. "Procedural Variations in Group Contingencies Effects on Children's Academic and Social Behaviors," *Journal of Applied Behavior Analysis*. 15 : 533-534 ; Spring, 1982.
- ✓ Switzer, E. Beth, Deal, Terrence E., and Bailey, Jon S. "The Reduction of Stealing in Second Graders Using a Group Contingency." *Journal of Applied Behavior Analysis*. 10 : 267-272 ; 1977.
- Thoresen, Carl E., and Mahoney, Micheal J., *Behavioral Self-Control*. New york : Holt, Rinchart and Winston, Inc., 1974

Wilson, G. Terence, and o'Leary, K. Danicl. *Principles of*
λ *Behavior Therapy*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-
Hall, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 (การควบคุมตนเอง)
และกลุ่มทดลองที่ 2 (การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม)

ขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 (การควบคุมตนเอง)

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1 เวลา ประมาณ 40 นาที	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อให้ผู้รับการทดลองได้ทราบจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของตน</p> <p>2. เพื่อเป็นการเตรียมผู้ถูกทดลองให้พร้อมที่จะใช้วิธีควบคุมตนเองเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด</p>	<p>1. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 8 คน ทราบจุดมุ่งหมายที่ผู้รับการทดลองและผู้วิจัยตั้งไว้ร่วมกันคือการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองให้ลดลง รวมทั้งข้อดีข้อเสียของการลดพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด โดยครูจะให้เสริมแรงแก่คนที่ไม่แสดงพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดเท่านั้น</p> <p>2. ให้ผู้รับการทดลองทำแบบสำรวจตัวเสริมแรง</p> <p>3. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ทราบถึงพฤติกรรมที่ควรจะ</p>	<p>1. รายการพฤติกรรมก่อนในห้องสมุด</p> <p>2. แบบสำรวจตัวเสริมแรง</p> <p>3. ตารางบันทึกเวลาในการทำพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดสำหรับนักเรียนที่ใช้วิธีควบคุมตนเองเพื่อหาความสอดคล้อง</p>

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>ลดโดยการสังเกตตนเอง</p> <p>4. ให้ผู้รับการทดลองฝึกสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของตน</p> <p>5. ผู้รับการทดลองนำผลการบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดไปตรวจสอบความสอดคล้องของการสังเกตกับผู้วิจัย ผู้รับการทดลองที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง .80 ขึ้นไปเท่านั้นจึงจะได้รับการเสริมแรงตามเงื่อนไขการเสริมแรง</p> <p>6. ผู้วิจัยแจ้งเงื่อนไขการเสริมแรงให้ผู้รับการทดลองทราบนั้นคือผู้รับการทดลองแต่ละคนจะได้รับตัวเสริมแรงตามที่ได้เลือกไว้โดย</p>	<p>คลังของ</p> <p>การสังเกตกับผู้วิจัยในการพิจารณาให้การเสริมแรง</p> <p>4. ตารางบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนสำหรับผู้วิจัย</p> <p>5. แบบบันทึกงานการได้รับการเสริม</p>

สัปดาห์	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>เกิดพฤติกรรม ได้รับตัวเสริม ก่อน แรงแลดับที่</p> <p>0 1</p> <p>1 2</p> <p>2 3</p> <p>3 4</p> <p>4 5</p> <p>7. ผู้วิจัยให้ผู้รับการทดลอง ประเมินพฤติกรรมก่อน ในห้องสมุดของตนเองโดย การดูตารางบันทึก พฤติกรรมก่อนในห้อง สมุดและแบบบันทึกรายงาน การได้รับการเสริมแรงซึ่ง ผู้วิจัยบันทึกให้ในตอนท้าย ชั่วโมงการใช้ห้องสมุดเพื่อ ให้คำแนะนำ ในการลด พฤติกรรมก่อนในห้อง สมุดในชั่วโมงต่อไป</p>	แรง

สัปดาห์	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			8. นัดวันและเวลาที่จะทำการทดลองครั้งแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง	
2 - 7 เวลา สัปดาห์ละ ประมาณ 40 นาที	การควบคุม ตนเอง	เพื่อศึกษาว่าการควบคุมตนเองจะทำให้พฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ลดลงหรือไม่	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 7 ผู้วิจัยดำเนินการทุกครั้งเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. ให้ผู้รับการทดลองใช้ชีวิตการควบคุมตนเองตามที่ได้ฝึกปฏิบัติในครั้งที่ 1 เมื่อเข้าเรียนในช่วงเวลาการใช้ห้องสมุด 2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 1 ตามวันและเวลาที่ติดต่อกันไว้ โดยนั่งในตำแหน่งที่จะเห็นพฤติกรรมของผู้รับการทดลอง ได้ชัด	1. แบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลา สำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 2. ตารางบันทึกเวลาในการทำพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดสำหรับนักเรียนที่ใช้ชีวิตควบคุม

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>เงินและไม่รบกวนการเรียนการสอนไม่ให้ความสนใจผู้รับการทดลองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษและไม่ให้ผู้รับการทดลองเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม</p> <p>3. เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบความสอดคล้องของการสังเกตกับผู้รับการทดลองแต่ละคนนักเรียนที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง .80 ขึ้นไปเท่านั้นจึงจะได้รับการเสริมแรงตามเงื่อนไขการเสริมแรง</p> <p>4. ผู้วิจัยแจ้งเงื่อนไขการเสริมแรงให้ผู้รับการทดลองทราบนั้นคือผู้รับการทดลองแต่ละคนจะได้รับตัว</p>	<p>คุมตนเองเพื่อหาความสอดคล้องของการสังเกตกับผู้วิจัยในการพิจารณาให้การเสริมแรง</p> <p>3. ตารางบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของนักเรียนสำหรับผู้วิจัย</p> <p>4. แบบบันทึก</p>

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>เสริมแรงตามที่ได้เลือกไว้ โดย</p> <p>เกิดพฤติกรรม ได้รับตัวเสริม</p> <p>ก่อน แรกลำดับที่</p> <p>0 1</p> <p>1 2</p> <p>2 3</p> <p>3 4</p> <p>4 5</p> <p>5. ผู้รับการทดลองได้รับตัวเสริมแรงตามข้อตกลงในเวลาหลังเลิกเรียน</p>	<p>รายงาน</p> <p>การได้รับการเสริม</p> <p>แรง</p> <p>5. สิ่งแลกเปลี่ยนที่ใช้</p> <p>ในการ</p> <p>เสริมแรง</p>
8	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อสรุปผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดให้ผู้รับการทดลองทราบ	1. ให้ผู้รับการทดลองกล่าวถึงผลที่ได้จากการทดลองหลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปผลการทดลองที่ได้ให้ผู้รับการทดลองทราบ	

ขั้นตอนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 2 (การวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม)

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1 เวลา ประมาณ 40 นาที	ปฐมนิเทศ	เพื่อให้ผู้รับการทดลองได้ทราบจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมก่อนกวนในการใช้ห้องสมุดของตนและข้อตกลงโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 8 คน ทราบจุดมุ่งหมายที่ผู้รับการทดลองและผู้วิจัยตั้งไว้ร่วมกันคือการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองให้ลดลงรวมทั้งข้อดีของการลดพฤติกรรมก่อนกวนในห้องสมุด 2. ให้ผู้รับการทดลองทำแบบสำรวจตัวเสริมแรง 3. ผู้วิจัยชี้แจงให้ผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ทราบถึงพฤติกรรมที่ควรลดลงโดยครูเป็นผู้สังเกต 4. ชี้แจงให้ผู้รับการทดลองทราบเงื่อนไข โดยให้สมาชิกทุกคนทราบว่าถา 	แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>กระทำพฤติกรรมก่อน ในห้องสมุดของตนมีผลต่อ การได้รับการเสริมแรง ของผู้รับการทดลองทั้งกลุ่ม ขอให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม รักษามลประโยชน์ร่วมกัน ครูจะให้การเสริมแรงด้วย วิธีจับฉลากชื่อของผู้รับการ ทดลอง 1 ฉลาก แล้วนำ จำนวนพฤติกรรมก่อน ในห้องสมุดของผู้รับการ ทดลองที่ได้รับการสุ่มเป็น เกณฑ์ในการให้การเสริม แรงสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ตามที่แต่ละคนได้รับไว้ ในแบบสำรวจตัวเสริมแรง โดย</p>	

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์												
			<p>เกิดพฤติกรรม ได้รับตัวเสริม</p> <table border="1" data-bbox="721 521 1043 909"> <tr> <td>ก่อน</td> <td>แรงลำดับที่</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>5</td> </tr> </table> <p>5. นัดวัน และ เวลาที่จะทำการทดลองครั้งแรกจนถึงวันสิ้นสุดการทดลอง</p>	ก่อน	แรงลำดับที่	0	1	1	2	2	3	3	4	4	5	
ก่อน	แรงลำดับที่															
0	1															
1	2															
2	3															
3	4															
4	5															
2 - 7 เวลา ลำดับละ ประมาณ 40 นาที	การวาง เงื่อนไข เป็นกลุ่ม	เพื่อศึกษาว่าการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มจะทำให้พฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ลดลงหรือไม่	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 7 ผู้วิจัยดำเนินการทุกครั้งเป็นขั้นตอนดังนี้ 1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตและบันทึกพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของผู้รับการทดลองในกลุ่มทดลองที่ 2 ตามวันและเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ โดยนั่งใน	1. แบบบันทึกพฤติกรรมแบบช่วงเวลาสำหรับวิจัยและผู้ช่วยวิจัย 2. สิ่งแลกเปลี่ยนที่ใช้												

ลำดับที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			<p>ตำแหน่งที่จะเห็นพฤติกรรมของผู้รับการทดลองได้ชัดเจนและไม่รบกวนการเรียนการสอนไม่ให้ความสนใจผู้รับการทดลองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษและไม่ให้ผู้รับการทดลองเห็นแบบบันทึกพฤติกรรม</p> <p>2. เมื่อหมดเวลาการสังเกตแล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยตรวจสอบความสอดคล้องของการสังเกตแล้วจับฉลากชื่อผู้รับการทดลอง 1 ชื่อ แล้วคืนฉลากกลับที่เดิมจากนั้นให้จำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มเท่ากับจำนวนพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดของเจ้าของชื่อในฉลากที่ถูกจับขึ้นมา</p>	ในการเสริมแรง

ลำดับ	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
			3. ผู้รับการทดลองได้รับการเสริมแรงตามข้อตกลงในเวลาพักกลางวันโดยเกิดพฤติกรรม รับตัวเสริมก่อนวัน แรงลำดับที่ 0 1 1 2 2 3 3 4 4 5	
8 เวลา ประมาณ 40 นาที	ปัจจัยนิเทศ	เพื่อสรุปผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อนในห้องสมุดให้ผู้รับการทดลองทราบ	1. ให้ผู้รับการทดลองกล่าวถึงผลที่ได้จากการทดลองหลังจากนั้นผู้วิจัยสรุปผลการทดลองที่ได้ให้ผู้รับการทดลองทราบ	

ภาคผนวก ข

โปรแกรมการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดทั้งในกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
ของครูผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม

โปรแกรมการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดทั้งในกลุ่มทดลองที่ 1 และ 2
ของครูผู้สอนวิชาการใช้ห้องสมุด โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม

สัปดาห์ที่/วันที่	ชื่อเรื่องตามกำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอนแต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
1 21-25 พ.ค. 2533	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของห้องสมุด 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้บริการของห้องสมุด	1. ครูบรรยายและสาธิตวิธีใช้บริการของห้องสมุด 2. นักเรียนทดลองใช้บริการห้องสมุด เช่นการยืมหนังสือ
2 28 พ.ค.- 1 มิ.ย. 2533	แนะนำห้องสมุดและอุปกรณ์ที่นักเรียนจะพึงใช้ในห้องสมุด	1. ให้นักเรียนทราบว่านอกจกหนังสือแล้วยังมีวารสาร จุลสาร รูปภาพแผนที่ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้ว่าจะใช้อุปกรณ์เหล่านี้อย่างไรและเก็บอย่างไร 3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักใช้บัตรรายการ	1. ให้นักเรียนสำรวจวัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุด 2. ให้นักเรียนแบ่งหมวดหมู่หนังสือ 3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าแต่ละหมวดให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างไรบ้าง 4. ครูแนะนำขั้นตอนการใช้ห้องสมุด

สัปดาห์ที่/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
3 4-9 มิ.ย. 2533	การจัดตั้งชมรม ห้องสมุด	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อรวมผู้สนใจหนังสือและงานห้องสมุดมาเป็นสมาชิกชมรม 2. เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน 3. เพื่อร่วมมือช่วยเหลือในการดำเนินงานห้องสมุด 4. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกันอย่างเคารพเหตุผลตามวิถีทางประชาธิปไตย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชุมพบปะแถลงหลักการเหตุผลและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งชมรมห้องสมุด 2. เลือกคณะกรรมการดำเนินงาน 3. เสนอกิจกรรมที่จะดำเนินการ 4. ร่างระเบียบข้อบังคับของชมรม
4 11-15 มิ.ย. 2533	การปฏิบัติตนใน ห้องสมุด	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเน้นเรื่องการใช้การเก็บรักษาและการถนอมหนังสือ 2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักสำรวจกิจกรรมมารยาทเมื่ออยู่ในห้องสมุด เช่น ไม่คุยเสียงดัง ไม่หยอกล้อกัน หรือเดินไปเดินมารบกวนผู้อื่น เป็นต้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่อศึกษาสิ่งต่างๆในห้องสมุด 2. ให้นักเรียนสรุปว่ามีปัญหาอะไรบ้าง ที่นักเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมและควรแก้ไขปรับปรุง 3. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปวิธีปฏิบัติตนใน

สัปดาห์ที่/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
			ห้องสมุดและครูสรุป เพิ่มเติมในส่วนที่ ขาดไป
5 18-22 มิ.ย. 2533	หมวดหมู่หนังสือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนทราบว่าการจัดเรียงหนังสือในชั้นทำอย่างไร 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้บัตรรายการและหาหนังสือที่ต้องการได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แจกแบบฟอร์มให้นักเรียนลองเลือกดูว่าหนังสือแต่ละกลุ่มแต่ละตุมืออะไรบ้าง 2. นักเรียนนำเสนอประเภทต่างๆของหนังสือ 3. สอนให้เด็กรู้จักการจัดหมวดหมู่และให้ลองทำโดย ครูช่วยแก้ไขให้ถูกต้อง
6 25-29 มิ.ย. 2533	หมวดหมู่หนังสือ (ต่อ)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถค้นคว้าเรื่องต่างๆได้สะดวกรวดเร็ว 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดเก็บหนังสือตามหมวดหมู่ได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูให้นักเรียนช่วยบอกหมู่หนังสือใหม่ 2. ให้นักเรียนจัดหนังสือใหม่เข้าชั้นตามหมวดหมู่

ลำดับที่/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
7 2-6 ก.ค. 2533	การใช้ พจนานุกรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้รู้จักใช้พจนานุกรมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว 2. เพื่อให้รู้จักใช้พจนานุกรมเป็นแหล่งค้นคว้า 3. เพื่อให้รู้ที่มาและความหมายของคำที่ต้องการ 4. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องยิ่งขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนเปิดพจนานุกรมแล้วบอกว่ามีข้อสังเกตอะไรบ้าง 2. ให้นักเรียนลำดับตัวอักษรและสระ 3. ให้นักเรียนฝึกใช้พจนานุกรมค้นหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525
8 9-13 ก.ค. 2533	การอ่าน แผนภูมิตาราง	เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านและแปลความหมายของแผนภูมิตารางได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบ่งกลุ่มนักเรียนให้นักเรียนอ่านแผนภูมิตารางแบบต่างๆ 2. ให้นักเรียนแปลความหมายจากแผนภูมิและตาราง

สัปดาห์ที่/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
9 16-20 ก.ค. 2533	การใช้แผนที่ และลูกโลก	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านแผนที่และลูกโลกได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกตำแหน่งประเทศต่างๆในกลุ่มอาเซียนได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนศึกษาแผนที่และลูกโลก 2. ให้นักเรียนสรุปว่าแผนที่และลูกโลกนั้นมีสิ่งจำเป็นอะไรบ้าง 3. ครูสรุปให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับตำแหน่งบนแผนที่โดยอาศัยเส้นตัดกัน
10 23-27 ก.ค. 2533	การจัดทำ ป้ายนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกันและรับผิดชอบร่วมกัน 3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักนำวัสดุอุปกรณ์ต่างๆมาใช้ให้เป็นประโยชน์ 4. เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าเรื่องที่นักเรียนจัดทำป้ายนิเทศ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 6กลุ่มให้แต่ละกลุ่มกำหนดเรื่องที่จะจัดป้ายนิเทศ 2. ให้นักเรียนช่วยกันคิดรูปแบบที่จะจัดป้ายนิเทศ 3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา ค้นคว้าเรื่องที่จัดป้ายนิเทศ

สัปดาห์/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
			4. ให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มจัดป้าย นิเทศ ตามเรื่องที่ได้ เตรียมไว้ 5. ประเมินผลและ วิจารณ์ป้ายนิเทศ ของแต่ละกลุ่ม
11 30 ก.ค. - 3 ส.ค. 2533	การจัดทำป้าย นิเทศ(ต่อ)		
12 6-10 ส.ค. 2533	สัปดาห์ห้องสมุด	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักหนังสือ ว่าประเภทใดให้ความรู้และ ความเพลิดเพลินในเรื่องใด 2. เพื่อให้รู้จักอ่านอย่างมี วิจารณญาณ 3. เพื่อส่งเสริมการอ่านให้มี ความหมายมากยิ่งขึ้น	1. นักเรียนแสดง หนังสือไว้ในที่แห่ง หนึ่งมีกำหนด 1 สัปดาห์ 2. นักเรียนจัดให้มีกา รยืมหนังสืออ่านเป็น พิเศษในระหว่าง สัปดาห์

สัปดาห์ที่/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
13 13-17 ส.ค. 2533	การยืมหนังสือ	1. ให้นักเรียนรู้จักวิธีการยืม คืนหนังสือตามกำหนดเวลา 2. เพื่อให้นักเรียนเป็นคนมีวินัย เคารพกฎเกณฑ์และมีความ รับผิดชอบ	1. ครูสาธิตวิธีการยืม คืน หนังสือโดย ประทับตราหรือ เซ็นต๋ยมให้นักเรียน ดู 2. ครูแบ่งนักเรียนออก เป็น 6 กลุ่ม ให้มี 1-2 คน เป็น เจ้าหน้าที่ให้คนอื่น มายืมหนังสือไปอ่าน
14 20-24 ส.ค. 2533	การยืมหนังสือ (ต่อ)		
15 27-31 ส.ค. 2533	การเลือก หนังสืออ่าน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ เลือกอ่านหนังสือได้เหมาะ สมกับวัยและความต้องการ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ เลือกใช้หนังสือประกอบการ ค้นคว้าการเขียนรายงานได้	1. ครูเลือกหนังสือ3-4 ประเภทแบ่งให้นัก เรียนแต่ละกลุ่มร่วม กันแสดงความคิดเห็น เห็นว่ามืองค์ประ- กอบอะไรบ้างควร ใช้ในการอ่านเล่น

สัปดาห์ที่/วันที่	ชื่อเรื่องตาม กำหนดการสอน	วัตถุประสงค์ของการสอน แต่ละครั้ง	วิธีดำเนินการสอน
			หรือ ใช้ในการ ค้นคว้า
16 3-7 ก.ย. 2533	การเลือก หนังสืออ่าน (ต่อ)		

ภาคผนวก ค

แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนไว้ในห้องสมุดของนักเรียนสำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

แบบบันทึกพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียนสำหรับผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย

วิชาการใช้ห้องสมุด

ชั้นปี. 5/.....

ผู้สังเกต.....

วันที่.....เวลา.....

พฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด หมายถึงการกระทำที่นักเรียนแสดงออกมาแล้วทำให้เป็นอุปสรรคต่อการคิดค้นคว้าและการทำงานที่ได้รับมอบหมายในห้องสมุดทั้งของตนเองและเพื่อนนักเรียนในชั้น ได้แก่ คุยเสียงดัง หยอกล้อเพื่อน ลากเก้าอี้เสียงดัง ลุกเดินไปรอบๆห้อง อ่านการ์ตูน เล่นเกมส์หรือของเล่น แย่งเก้าอี้กันนั่ง เคาะโต๊ะ ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ 5 พฤติกรรมขึ้นไปจึงถือว่าก่อน

หมายเหตุ ใช้การบันทึกพฤติกรรมแบบสุ่มเวลา (Time Sampling) การสังเกตจะแบ่งเวลาออกเป็น 8 ช่วง ช่วงละ 4 นาที โดยพัก 1 นาทีในแต่ละช่วง รวมใช้เวลาในแต่ละช่วง 40 นาที โดยที่

(+) หมายถึง นักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด

(-) หมายถึง นักเรียนไม่แสดงพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด

ภาคผนวก ง

อื่น ๆ

กำหนดการสอนวิชาการใช้ห้องสมุดชั้น ป. 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม (2 คาบ : ลับดาห์)

ลัปดาห์ที่	เนื้อหา	ลัปดาห์ที่	เนื้อหา
<u>ภาคต้น</u>		<u>ภาคปลาย</u>	
1.	ประชุมนิเทศ	20.	คำขวัญสำหรับห้องสมุด
2.	แนะนำห้องสมุด, อุปกรณ์	21.	การเล่านิทาน
3.	การจัดตั้งชมรมห้องสมุด	22.	การเล่านิทานประกอบท่าทาง
4.	การปฏิบัติตนในห้องสมุด	23.	การพูดหนังสือ
5.	หมวดหมู่หนังสือ	24.	การพูดหนังสือ(ต่อ)
6.	หมวดหมู่หนังสือ(ต่อ)	25.	การอภิปรายกลุ่ม
7.	การใช้เงินงานกรรม	26.	การอภิปรายกลุ่ม(ต่อ)
8.	การอ่านแผนภูมิ, ตาราง	27.	การค้นคว้าและรายงาน
9.	การใช้แผนที่และลูกโลก	28.	การค้นคว้าและรายงาน(ต่อ)
10.	การจัดทำป้ายนิเทศ	29.	การโต้วาทิ
11.	การจัดทำป้ายนิเทศ(ต่อ)	30.	การโต้วาทิ(ต่อ)
12.	ลัปดาห์ห้องสมุด	31.	การจัดทำสวนอักษร
13.	การยืมหนังสือ	32.	การจัดทำสวนอักษร(ต่อ)
14.	การยืมหนังสือ(ต่อ)	33.	การจัดนิทรรศการ
15.	การเลือกหนังสืออ่าน	34.	การจัดนิทรรศการ(ต่อ)
16.	การเลือกหนังสืออ่าน(ต่อ)	35.	การซ่อมแซมหนังสือ
17.	การวิจารณ์บทความ	36.	การซ่อมแซมหนังสือ(ต่อ)
18.	การวิจารณ์หนังสือ	37.	การทำแผนภูมิการใช้ห้องสมุด
19.	การวิจารณ์หนังสือ(ต่อ)	38.	การทำแผนภูมิการใช้ห้องสมุด

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่.....

จงเรียงลำดับสิ่งที่คุณเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่คุณเรียนต้องการน้อยที่สุด
5 อันดับ โดยให้หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่คุณเรียนต้องการมากที่สุด

-สมุดปกแข็ง
-สมุดปกอ่อน
-หนังสือนิทาน
-หนังสือการ์ตูน
-ปากกาลูกกลิ้งสีน้ำเงิน
-ปากกาลูกกลิ้งสีแดง
-ดินสอ
-ยางลบหมึก
-ยางลบดินสอ
-ขนมเค้ก
-ถั่วโกโก้
-ปลาหมึกเต่าทอง
-ขนมเซียงโอ
-เยลลี่
-มาม่า
-อื่นๆ ระบุ.....

แบบบันทึกรายงานการได้รับการเสริมแรงของนักเรียนสำหรับผู้วิจัย

แบบบันทึกรายงานการได้รับการเสริมแรงของ.....ชั้น.....

ครั้งที่	วันที่	พฤติกรรมก่อนลงในห้องสมุดที่ลด	รางวัลที่ได้รับ
1
2
3
4
5
6

.....ผู้สังเกต

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวอรนงค์ วิทยานิพนธ์
เกิดวันที่	1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2505
สถานที่เกิด	ตำบลกาญจนาภิเษก อำเภอรามัญ จังหวัดยะลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	42/8 หมู่ 1 ตำบลวิเชียร ถนนคัคติเดช อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 697/8 ถนนหลังวัดเสมาเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดศรีสุวรรณาราม สปอ.ปากพนัง สพจ.นครศรีธรรมราช สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2524 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีภูเก็ต พ.ศ. 2528 วิทยาศาสตร์บัณฑิต(ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พ.ศ. 2533 การศึกษามหาบัณฑิต(จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มที่มีต่อ
พฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อรนงค์ วิทยานิพนธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2533

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการวาง
 เงื่อนไข เป็นกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่ม
 ตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดใหม่ช่องลม กรุงเทพมหานคร
 ปีการศึกษา 2533 ที่มีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุด จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่ม
 ทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การควบคุมตนเอง
 และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม ใช้แบบแผนการทดลองแบบ ABA
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ The Mann-Whitney U Test และ The
 Wilcoxon's Matched Pairs Signed-Ranks Test

การวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดลดลงหลังการ
 ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่มมีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดลดลง
 หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองและนักเรียนที่ได้รับการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม
 มีพฤติกรรมก่อนนอนในห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

A COMPARISON OF THE EFFECT OF SELF-CONTROL AND
GROUP CONTINGENCY TO DISRUPTIVE BEHAVIOR IN THE LIBRARY OF
PRATHOM SUKSA V STUDENTS AT WAT MAICHONGLOM SCHOOL IN BANGKOK.

AN ABSTRACT

BY

ORANONG WITHAYANIPON

Presented submitted in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

October 1990

The purpose of this experimental research was to compare the effect of Self-Control and Group Contingency to disruptive behavior in the library of Prathom Sukss V students at Wat Maichonglom school in Bangkok. The subjects were 16 disruptive behavior Prathom Sukss V students in the academic year 1990. They were divided into two experimental groups ; the experimental group I was given self-control while the other was given group contingency, each group consisted of 8 students. The experimental design was ABA design. The data was analysed by the Mann-Whitney U Test and the Wilcoxon's Matched Pairs Signed Ranks Test.

The results were as follows:

1. The disruptive behavior of the experimental group I after the experiment was lower than before the experiment at
2. The disruptive behavior of the experimental group II after the experiment was lower than before the experiment at
3. The disruptive behavior of the two experimental groups was not significantly difference.